

İTALYA PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1.	DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI	3
2.	PAZARIN ÖZELLİKLERİ	20
3.	ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....	27
4.	PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER.....	34
5.	ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER	39

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

1 Ocak 1958 tarihinden bu yana Avrupa Birliği (AB) üyesi olan İtalya, AB ortak ticaret politikasını benimsemiŐ ve AB'nin ortak gümrük tarifesini uygulamaya koymuştur. Buna bağlı olarak AB ve AB Gümrük Birliği üyesi ölkelerden İtalya'ya yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. AB dışı ölkelerden ithal edilen ürünler için AB'nin ortak gümrük tarifeleri uygulanmaktadır. AB'ye üye ölkelerden yapılan ithalatta izin ve miktar sınırlaması yoktur.

Avrupa Birliği Ortak Dış Ticaret Politikası

Avrupa Birliği (AB) üyesi ölkeler arasında tesis edilen Gümrük Birliği çerçevesinde, üye ölkeler üçüncü ölkelerden ithalatta ortak kurallar uygulamaktadır.

Bu çerçevede, ticaret politikası münhasıran Avrupa Birliği'nin yetki alanına girmekte ve "Ortak Ticaret Politikası (OTP)" olarak adlandırılmaktadır. OTP, ortak gümrük tarifeleri; çok taraflı, bölgesel ve ikili ticaret anlaşmaları; üçüncü ölkelere uygulanan tek taraflı tavizler ve ticari savunma araçlarını kapsamaktadır. OTP çerçevesinde, mal ticaretinin yanı sıra hizmetler, ticaretle bağlantılı fikri mülkiyet hakları ve doğrudan yabancı yatırımlar AB'nin münhasır yetki alanında yer almaktadır.

Bu doğrultuda:

AB üyesi ölkelerce ortak gümrük tarifesi ve ticari savunma araçları uygulanmakta olup, ürünlere uygulanan gümrük vergileri ve varsa, ürünler üzerinde bulunan ticari savunma araçlarına TARIC CONSULTATION veri tabanı üzerinden erişilebilmektedir.

TARIC veri tabanı ürün bazında faaliyet göstermektedir. TARIC görüntüleme sayfasında ürün kodu (good code) kısmına bilgi edinilmek istenen ürünün GTIP kodu, GeliŐ/VarıŐ Ülkesi (Origin/Destination) kısmına ise ürünün ihraç veya ithal edilmek istendiği ülke yazılmak suretiyle söz konusu ürüne dair mevcut tüm uygulama ve tüzöklere ulaşılabilir. Ürünün GTIP kodunu bilmiyorsanız gelişmiş arama (advanced search) sekmesinden metin bazında da arama yapılabilmektedir.

TARIC kullanılarak ne yapılabilir?

- Ürüne dair gümrük uygulamaları ve kotalarına, gümrük muafiyetlerine;
- Ürüne dair alınmış ticaret politikası önlemlerine (dampinge karşı uygulamalar, telafi edici önlemler vs.);
- Ürüne yönelik alınmış ithalat veya ihracat kısıtlamalarına ulaşılabilir.

TARIC veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

https://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=en

Access2Market üye ölkelerin ve AB'nin 120'den fazla ticaret ortağının AB ile dış ticareti kapsamındaki;

- Gümrük Vergilerine;
- Menşe Kurallarına;
- Yürürlükteki Diğer Vergilerine;
- İthalat Prosedürlerine;

- Ürüne ilişkin Teknik Gerekliliklere;
- Dış Ticaret istatistiklerine ilişkin detaylı bilgileri ihtiva eden bir veri tabanıdır.

Access2Market veri tabanına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/home>)

AB dışı ülkelerin AB ile olan ticari anlaşmalarına ve yararlanabildikleri gümrük muafiyetlerine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/non-eu-markets>)

Üye ülkelerin pazar profillerine, ithalat prosedürlerine ve dış ticareti düzenleyen mevzuatı ile birlikte ticarete konu ürüne ilişkin teknik mevzuatına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms>)

Access2Market veri tabanında mal ticaretinin yanı sıra hizmet ticareti ve e-ticarete ilişkin veriler de yer almaktadır. Bu bilgilere aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/services>)

Access2Market veri tabanını daha etkin kullanmak adına Avrupa Komisyonunun organize ettiği sanal eğitim programlarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilir:

(<https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/events-access2markets>)

Ayrıca, AB tarafından üçüncü ülkelere karşı yürütülen ve tamamlanan dumping, sübvansiyon ve korunma önlemleri soruşturmalarına aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir.

(<https://trade.ec.europa.eu/tdi/index.cfm>)

AB, ikili ticaret anlaşmaları bağlamında aktif bir ticaret politikası izlemektedir. AB tarafından yeni nesil serbest ticaret anlaşmaları (STA) ile mal ticaretinin yanı sıra, hizmetler, kamu alımları, fikri mülkiyet hakları, sürdürülebilir kalkınma gibi ticaret ile ilgili alanları da içeren kapsamlı STA'lar müzakere edilmekte ve akdedilmektedir. AB'nin STA'ları hakkında detaylı bilgiye aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/negotiations-and-agreements/>)

AB, Genelleştirilmiş Tercihler Sistemi (GTS) kapsamında Gelişme Yolundaki Ülke ve En Az Gelişmiş Ülkelere (EAGÜ) belirli dönemler için geçerli olacak şekilde tek taraflı olarak vergi tavizleri sağlamaktadır. Halihazırda uygulanan GTS Rejimi, düşük ve düşük orta gelirli ülkeler için gümrük tarifelerini tamamen ya da kısmen kaldıran Standart GTS Rejimi; sürdürülebilir kalkınma ve iyi yönetişimin sağlanmasını teşvik etmek üzere GTS Rejimi ekinde sayılan Uluslararası Konvansiyonları onaylamaları ve uygulamaları şartıyla gelişmekte olan ülkeler için tarifeleri sıfırlayan GTS + ve silah ve mühimmat hariç olmak üzere en az gelişmiş ülkelere gelen diğer malların vergisiz ve kotasız olarak AB pazarına girmesine imkan tanıyan Silahlar Hariç Her Şey (Everything But Arms-EBA) düzenlemelerini içermektedir. Güncel GTS yararlanıcısı ülkelerin listesine aşağıdaki adresten erişim sağlanabilmektedir:

(<https://ec.europa.eu/trade/policy/countries-and-regions/development/generalised-scheme-of-preferences/>)

İthalat Rejimi

AB dışı ülkelerden yapılan sanayi ürünleri ithalatında bazı istisnaların haricinde İtalya serbest ticaret politikasını izlemektedir. Bu istisnalardan biri, bazı ülkelerden daha önceden belirlenmiş ürünlerin ithalatında miktar kısıtlamaları ve kontrol önlemleri uygulanmasını içermektedir. Bu tür kısıtlamalara konu olan ürünler arasında tekstil ürünleri, eldiven, ayakkabı, porselen, cam ve seramik mamuller, çelikten mamul ürünler, oyuncaklar, bazı kimyasal ürünler yer almaktadır. Diğer taraftan uyuşturucular, ateşli silahlar, patlayıcılar ve cephaneye gibi bazı maddelerin ithalatı özel lisanslara tabidir.

Kesin ithalat, malları etkileyen tüm gümrük vergilerinin ödenmesini içerir ve operatörün AB dışı bir ülkeden gelen malları herhangi bir gümrük veya vergi bağından serbest bırakmasına izin verir. Serbest dolaşım rejimi ile AB dışı mallar, Birlik statüsüne sahiptir. Bu rejim, Avrupa Birliği'ne girişte yapılan bir giriş beyanını gerektirir.

İthalatta Gümrük operasyonu aşağıdaki faaliyetleri içerir:

- Ticari politika önlemlerinin uygulanması (ithalat lisanslarının doğrulanması, yasakların olmaması, kotaların varlığı ve kapasitesi vb.),
- Malların ithalatı için gerekli diğer formalitelerin tamamlanması (sıhhi, bitki sağlığı kontrolleri vb.),
- Topluluk mevzuatına göre yasal olarak ödenmesi gereken vergilerin uygulanması,
- Mallar ayrıca, ulusal mevzuatta öngörülen iç vergilendirmenin yerine getirilmesiyle ulusal topraklarında tüketime yönelik ise, ithal edilebilirler.

Üçüncü ülkelerden İtalya'ya ithal edilen ürünleri kontrol etmekle görevli yetkili makam Ekonomi ve Maliye Bakanlığı nezdindeki Gümrük ve Tekel Kurumu'dur:

Agenzia delle Dogane e dei Monopoli (Customs and Monopolies Agency)

Adres: Via M. Carucci, 71 I-00143 Roma

Tel: (+39) 06 50241

Link: <https://www.agenziadoganemonopoli.gov.it/portale/>

Gümrük Temsili:

Doğrudan Temsil: Başka bir kişi adına ve hesabına hareket eden temsilciler.

Dolaylı Temsil: Kendi adına ancak başkasının hesabına hareket eden temsilcilerdir. Gümrük müşavirleri, ve acenteler dolaylı temsil durumunda, mal sahibi ile birlikte ve ortak ve müteselsil sorumlulukları vardır.

İtalya Gümrük Kanunu tarafından düzenlenen gümrük asistans merkezleri (CAD), bir sicile kayıtlı gümrük müşavirleri arasında en az üç yıl süreyle kurulan şirketlerdir.

Gümrük Asistans Merkezleri (CAD)'in Görev ve Yetkileri:

- Kendilerine verilen görevlerin yerine getirilmesi sırasında elde edilen ve işlenen verilerin yeminli beyanını sağlamak,
- Yeminli beyanla kastedilen; sunulan belgelerin tam doğru ve düzenli/olağan olduğunun beyan edilmesidir,
- Yetkilendirilmeleri durumunda, faaliyet ve yükümlülüklerini mali/vergi temsilcisi olarak yerine getirilmesi,
- Serbest depolar, serbest bölgeler ve ilgili malların taşınması ile ilgili olarak, onları görevlendirenler adına AB mevzuatının gerektirdiği kayıtları ve hesapları tutmak,
- AB mevzuatının gerektirdiği kayıtları ve hesapları tutmak,
- Operatörler adına gümrük işlemlerine konu malların serbest bırakılması.

CAD Aracılığıyla İşlemlerin Prosedürü:

1. İlgili taraflar, içerisinde yer alan verilerin onaylanması için CAD'a bir beyan sunar. Sağlanan verilerin / belgelerin resmîyeti ve / veya doğruluğu hakkında şüpheler olması durumunda, CAD'lar gerekçesi ile birlikte bir belge sağlamayı reddedebilir.
2. Ticari dokümantasyon üzerinde CAD tarafından resmi kontrol.
3. Gümrüklere sunulan ve bunları kabul eden ve görülmeye konu olabilecek beyannameler (<https://www.adm.gov.it/portale/web/saisa/-/rappresentanza-in-dogana>).

İthalat Lisansları:

Demir, çelik ve alüminyum ürünler için ithalat lisansı vermekle yetkili makam İtalya Şirketler ve Made in İtaly Bakanlığı'dır:

Ministero delle Imprese e del Made in İtaly (Ministry of Enterprise and Made in İtaly)

Adres: Via Veneto,33

00187 Roma

Tel: (+39) 06 4705 1

E-posta: segreteria.ministro@mise.gov.it

Link: <https://www.mise.gov.it/>

Tarım ürünleri İthalat lisansları için yetkili makam İtalyan Dışişleri Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Dış Ticaret Politikası Genel Müdürlüğüdür:

Ministero degli Affari Esteri e Cooperazione Internazionale/MAECI (Ministry of Foreign Affairs and International Cooperation)

Direzione Generale Per L'unione (Directorate-General For The European Union)

Adres: Viale Boston, 25 00144 Roma

Divisione XI (Division 11)

Tel: (+39) 06 5993 2579/ 06 5993 2583

Direttore/Director: Dr. Lucio Loiero

Tel: +39 06 5993 2175

E-posta: dgue-11@esteri.it

Link:

<https://www.esteri.it/it/politica-estera-e-cooperazione-allo-sviluppo/politica-europea/politica-commerciale-internazionale/import-export/agroalimentare/>

Diğer Ürünler için Yetkili Kuruluşlara aşağıda web sitesinden erişim sağlanabilmektedir:
https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#MT_customs_administration

İhracat Rejimi

Gerek tarım gerekse sanayi ürünlerinin AB dışı ülkelere ihracatında da tamamen serbest ticaret politikası izlenmektedir. Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın AB'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur.

Eşyanın ihracat prosedürüne tabi tutulması, Topluluk gümrük bölgesini terk etmek zorunda kaldıkları durumlarda zorunludur. İhracatçı, malları ve ilgili ihracat beyannamesini ve özel izinler veya lisanslar talep edildiğinde, AB 2015/2447-221. madde uyarınca "ihracat" gümrük idaresine ibraz etmelidir. İhracatçının yerleşik olduğu veya malların ihracat için paketlenildiği veya yüklendiği yerin yetkili gümrük idaresi yetkili gümrük idaresidir.

Gümrük beyannamesi, ihracat gümrük idaresine, AIDA Ajansının BT sisteminin belirli işlevleri kullanılarak elektronik formatta gönderilmelidir. AB sistemi ECS (İhracat Kontrol Sistemi), ihracatın gümrük ofisleri ile çıkış yapan ulusal ve Birlik gümrük ofisleri arasındaki veri alışverişini yönetir.

1 Temmuz 2007'den itibaren başlatılan İKS'nin 1. aşaması, ihracat gümrük işlemlerinin kontrolünü sağlamanın yanı sıra, malların hem gümrük hem de vergi için Birliğin gümrük bölgesinden çıkışını onaylayan birincil araç olma amacına sahiptir. 1 Temmuz 2011'de başlayan İKS'nin 2. aşaması, Birlik gümrük düzenlemelerinin "güvenlik" ile ilgili olarak gerektirdiği uyumu sağlar.

İhracat gümrük idaresi verilen beyannameyi kabul eder ve vergi ve güvenlik amaçlı risk analizini yapar. Prosedüre bir MRN (Hareket Referans Numarası) referans numarası atanır. İşlemler yapıldıktan sonra, İhracat Ofisi eşyayı, gümrük bölgesinden ihracat beyannamesi kabul edildiğindeki koşullarla çıktığı sürece ihracat için serbest bırakır. Aynı ofis, İhracat Refakat Belgesini (AED) de operatöre teslim eder

<https://www.agenziadoqanemonopoli.gov.it/portale/en/web/guest/daqane/operatore/regimi-e-istituti-doganali/i-regimi-doganali/esportazione-1>

Gümrük Tarifeleri

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın kabulü ve Ocak 1996 tarihinde Türkiye ile AB arasında Gümrük Birliği'nin yürürlüğe konulmasıyla, ülkemiz ve İtalya arasında gümrük vergileri sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerinde sıfırlanmıştır.

Türkiye-AB Gümrük Birliği

Türkiye ile AB arasındaki Gümrük Birliği kapsamındaki ürünler için gümrük vergisi veya herhangi bir miktar kısıtlaması bulunmamaktadır. Gümrük Birliği 31 Aralık 1995 tarihinden beri yürürlükte olup, temeli 1963'te imzalanan Ankara Anlaşması ve 1970'de imzalanan Ek Protokol'e dayanmaktadır.

Gümrük Birliği, sanayi ürünleri ve işlenmiş tarım ürünlerini (sanayi payı itibariyle) kapsamaktadır. Gümrük Birliği sınırlarında üretilen ve elde edilen mallar ya da Gümrük Birliği'nde serbest dolaşıma sunulan mallar bu gümrük statüsünün kanıtı olan A.TR Belgesi eşliğinde Gümrük Birliği topraklarında herhangi bir yerde serbestçe dolaşma hakkına sahiptir.

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin Gümrük Birliği'nin son aşamasının uygulanmasına ilişkin 1/95 sayılı ve 22 Aralık 1995 tarihli kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:21996D0213%2801%29&rid=2>)

- AT-Türkiye Gümrük İşbirliği Komitesi'nin 1/2006 sayılı ve 26 Eylül 2006 tarihli AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 1/95 sayılı kararının uygulamasına ilişkin ayrıntıları düzenleyen karar

(<https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:265:0018:0038:en:PDF>)

Gümrük Birliği, Amsterdam Anlaşması EK 1'de belirtilen tarım ürünleri ile Avrupa Kömür ve Çelik Anlaşması'nın kapsadığı kömür ve çelik ürünlerini kapsamamaktadır. Bu ürünler aşağıdaki yasal dayanaklar çerçevesinde tavizli bir rejimden yararlanabildikleri zaman bir menşe ispat belgesi ibraz edilmesi gerekmektedir (Movement Certificate-Dolaşım Belgesi-EUR.1 ve fatura beyanı).

Yasal Dayanaklar:

- AT-Türkiye Ortaklık Konseyi'nin 25 Şubat 1998 tarihli ve 1/98 sayılı kararı ile tarım ürünleri ticaret rejimi hakkında 3 no.lu Protokol:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:1998:086:TOC>)

- Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki anlaşma uyarında Anlaşmanın 1. Protokolünü değiştiren 8 Temmuz 1991 tarihli Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nu kuran Anlaşma kapsamındaki ürünlerin ticaretiyle ilgili düzenlenen Ortak Komite'nin 2/99 sayılı kararı:

(<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/en/TXT/?uri=uriserv:OJ.L .2009.143.01.0001.01.ENG>)

AVRUPA YEŞİL MUTABAKATI

İş insanlarımız tarafından Avrupa Birliği üyesi ülkelerin pazarına erişimde dikkate alınması gereken önemli bir husus Avrupa Yeşil Mutabakatı çerçevesinde gerçekleşmekte olan ekonomik dönüşüm sürecidir.

Avrupa Birliği (AB), 11 Aralık 2019 tarihinde açıkladığı [Avrupa Yeşil Mutabakatı \(AYM\)](#)¹ ile 2050 yılında iklim-nötr ilk kıta olma hedefini ortaya koymuştur. AB, bu hedefe ulaşmak için yeni bir büyüme stratejisi benimseyeceğini ve tüm politikalarını iklim değişikliği ekseninde yeniden şekillendireceğini açıklamıştır. Sanayiden finansmana, enerjiden ulaşırmaya ve binalardan tarıma uzanan bir dizi alanda AB politikalarında kapsamlı değişiklikler öngören Yeşil Mutabakat, Tek Pazar'ın tesisinden bu yana AB'nin en büyük girişimlerinden birisidir.

Bu kapsamda, AB'nin iklim, enerji, arazi kullanımı, ulaşım ve vergilendirme politikalarının 2030 yılına kadar 1990'daki seviyesine kıyasla %55 emisyon azalımı sağlanacak şekilde gözden geçirilmesi için "Fit for 55" (55'e Uyum) mevzuat değişikliği paketi² Avrupa Komisyonu'nca 14 Temmuz 2021'de yayımlanmıştır.

Paketin uluslararası ticareti etkileyecek en önemli unsurlarından birisi [Sınırdaki Karbon Düzenlemesidir](#)³(SKDM/CBAM). 1 Ekim 2023 itibariyle yürürlüğe girmesi beklenen SKDM kapsamında, ilk aşamada, demir-çelik, çimento, alüminyum, gübre, elektrik ve hidrojen ürünleri için sera gazı emisyonlarının raporlanması yapılacak, 1 Ocak 2026 tarihinden itibaren ise AB'de yetkilendirilmiş ithalatçılar tarafından ithal edilen, düzenleme kapsamındaki ürünler için raporlanan emisyonlar temelinde karbon ücreti ödenmeye başlanacaktır. İş insanlarımızca uygulama esaslarını belirleyecek ikincil düzenlemelerin takibi önemlidir.

Yeşil Mutabakatın ana unsurlarından bir diğeri ise ilgili tüm ürün mevzuatına etki edecek olan dögüsel ekonomidir. Bu ana tema altında, 10 Mart 2020 tarihinde [Yeni Sanayi Stratejisi](#)⁴, 11 Mart 2020 tarihinde ise [Dögüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁵ açıklanmıştır. Böylece AB, hammadde temini aşamasından ürünlerin üretimi, tüketimi ve atık yönetimine dair dögüsel bir yaklaşım ile yeni kurallar getirileceğini açıklamış, **elektronik ve bilişim teknolojileri, piller ve araçlar, ambalaj, plastikler, tekstil, yapı ve inşaat, gıda, su ve besinler** öncelikli sektörler olarak belirlenmiştir.

Gümrük Birliği kapsamında ülkemizce uyum sağlanan ürün mevzuatında önemli değişiklikler getirecek olan ve 30 Mart 2022 tarihinde açıklanan [Sürdürülebilir Ürün İnisyatifi](#)⁶ ile gıda, yem ve medikal ürünler haricinde tüm ürün grupları için sürdürülebilirliğin bir norm olarak belirlenmesi amaçlanmıştır.

¹ https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_en

² <https://www.consilium.europa.eu/en/policies/green-deal/fit-for-55-the-eu-plan-for-a-green-transition/>

³ SKDM Taslak Metni (Resmi onay süreci devam etmektedir):

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/commissions/envi/inqa/2023/02-08/ENVI_AG\(2023\)742452_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/commissions/envi/inqa/2023/02-08/ENVI_AG(2023)742452_EN.pdf)

⁴ [A new Industrial Strategy for a green and digital Europe \(europa.eu\)](#)

⁵ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

⁶ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12567-Sustainable-products-initiative_en

Bu çerçevede açıklanan [Yeni Eko-Tasarım Tüzüğü Taslağı](#)⁷ ile ürünlerin AB piyasasına arzı için karşılaması gereken standartların sürdürülebilirlik ekseninde şekillendirilmesi, ürüne ilişkin söz konusu bilgilerin tüketici, piyasa gözetimi otoriteleri, geri dönüşüm sektörünce kolayca ulaşılabilir olmasını sağlamak üzere ürüne eşlik edecek “**dijital ürün pasaportları**” geliştirilmesi, zorunlu yeşil kamu alımları kriterleri getirilmesi amaçlanmıştır.

Bu çerçevede, AB'nin Döngüsel Ekonomi Eylem Planı kapsamında öncelikli ürün gruplarından başlamak üzere tüm ürünlere yönelik mevzuat tasarıları hazırlaması öngörülmekte olup, ilk aşamada [batarya](#), [tekstil](#), [yapı malzemeleri](#), [ambalaj ve ambalaj atıklarına](#) ilişkin mevzuat tasarıları/stratejiler yayımlanmıştır.

AB tarafından açıklanan [Atık Sevkiyatı Tüzüğü Taslağı](#)⁸ ile ise AB bir taraftan üçüncü ülkelere kontrolsüz atık ihracatını kontrol altına almayı hedeflerken, AB içindeki mevcut atıkların da bir kaynak olarak ekonomiye kazandırılmasını amaçlamaktadır.

AB tarafından önümüzdeki dönemde açıklanacak mevzuat tasarıları ile açıklanan tasarıların son durumlarına ilişkin bilginin [Döngüsel Ekonomi Eylem Planı](#)⁹ sayfasından takibi mümkündür.

İç Vergiler

2023 yılı itibarıyla İtalya'da uygulanmakta olan başlıca doğrudan vergiler ve oranları aşağıda yer almaktadır:

Kurumlar Vergisi: %24

Kişisel Gelir Vergisi: %23 ile %43 aralığında gelire göre değişebilmektedir. Yıllık geliri 8.174 avronun altında olanlar gelir vergisine tabi değildir.

Ülkede uygulanmakta olan başlıca dolaylı vergiler:

- KDV (IVA): Ülkede mal ve hizmet alımlarında standart KDV oranı %22'dir.
- Zorunlu tüketim malları (tahıl, bakliyat, yağ, sebze- meyve vb. ürünleri gibi) uygulanan KDV oranı %4'tür.
- Bazı kişisel sağlık ürünleri ve tıbbi cihazlar için KDV oranı %5'tir.
- Şarküteri ürünleri, şeker, tütün, kahve, turizm tesisleri, ulaşım, çöp toplama gibi ürün ve hizmetler için KDV oranı %10'dur.
- Damga Vergisi: 77,47 avronun üzerindeki KDV hariç faturalar için uygulanan damga pulu vergisi 2 avro ve kamu kurumlarına yönelik bazı dilekçe, belge ve sertifikalarda ise 16 avro
- Götürü Vergi /Düz Vergi (Flat Tax) : %15 (Bu vergi uygulamasından faydalanabilmek için yıllık gelirin maksimum 85 bin avro olması şartı aranmaktadır. Bu eşiği aşan gelirler düz vergi oranından faydalanamaz).

⁷ https://commission.europa.eu/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/sustainable-products/ecodesign-sustainable-products_en

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_21_5916

⁹ https://environment.ec.europa.eu/strategy/circular-economy-action-plan_en

Ülkede uygulanmakta olan vergiler hakkında ayrıntılı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşmak mümkündür: <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english>.

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

İtalya'da piyasaya sürülen teknik ürünlerin (endüstriyel ürünler, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar vb.) standardizasyon gerekliliklerini karşılayıp karşılamadığının kontrolünden sorumlu farklı kuruluşlar bulunmaktadır.

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan bütün Birlik ülkeleri için özellikle haklı rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri getirmek gibi yine topluluğun koyduğu birtakım teknik zorunluluklar söz konusudur. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır.

Avrupa Birliği'nin Ürünlere Dair Teknik Mevzuatı

Bir ürünün Avrupa Birliği (AB) pazarına girebilmesi için AB'nin tüzük, direktif vb. adlar ile meydana getirdiği (EURLEX internet sayfasından ulaşılabilen) teknik mevzuata uygun olarak üretilmesi ve piyasaya arz koşullarını sağlaması gerekmektedir. AB'nin teknik mevzuatı, tüm ürünler için temel kuralları belirleyen yatay mevzuatın yanı sıra, ürünlere ilişkin teknik düzenlemelerden (örn: oyuncaklar, makineler, asansörler, tıbbi cihazlar, yapı malzemeleri, kimyasallar vs.) oluşmaktadır. Bunun haricinde, AB içinde ortak bir düzenlemeye tabi olmayan (kırtasiye ürünleri, mobilyalar, saatler vs.) ürünler yönünden üye ülkeler kendi düzenlemelerini yapmakta serbesttir.

Ülkemiz, Gümrük Birliği gereğince AB'nin ürünlere ilişkin teknik mevzuatını ve sistemini uyumlaştırmaktadır. Bu çerçevede, Türkiye AB'nin CE İşareti, onaylanmış kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetimi, AB'nin ortak bir düzenlemesi olmayan alanda karşılıklı tanımayaya dair kurallarını ve ürünlere ilişkin (sektörel) mevzuatını ulusal mevzuatına aktarmıştır. Ülkemiz, AB'nin ürünlere ilişkin mevzuatındaki güncellemeleri de takip ederek bilahare ulusal mevzuatına yansıtmaktadır.

Ülkemizde, AB mevzuatı kapsamında atanmış onaylanmış kuruluşların listesi ise güncel olarak AB'nin Yeni Yaklaşım Onaylanmış Kuruluş Bilgi Sistemi'nde (NANDO-<http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>) yayınlanmaktadır.

Sonuç olarak, ortak bir AB mevzuatı bulunan ürünler yönünden ulusal mevzuatımızı uyumlaştırdığımız ölçüde veya düzenlenmemiş alanda yer alan ürünler yönünden Türk ürünlerinin AB'de ilave test/belgelendirmeye ihtiyaç olmaksızın AB menşeli ürünlerle eşit muameleye tabi tutulması ve malların serbest dolaşımı ilkesi kapsamında ithalat kontrollerine tabi tutulmaması gerekmektedir. Bu kapsamda, Türkiye'de üretilen ürünler, AB'de üretilmiş ürünlere eşdeğer güvenlik ve kalite düzeyini sağlamaktadır.

AB teknik mevzuatına ilişkin ayrıntılı bilgi edinmek için (abteknik@ticaret.gov.tr) adresinden irtibata geçilebilir.

AB ve Ürün Standartları

Bazı ürünler menşesine bakılmaksızın Avrupa Birliği'nin getirdiği zorunluluklar sebebiyle birtakım mevzuatlarla sınırlandırılmıştır. Diğer taraftan, bütün Birlik ülkeleri için özellikle adil rekabeti destekleyici çeşitli garanti sistemleri bulunmaktadır. ISO 9000 serisi ve HACCP kaliteyi garantileyen ve rekabet faktörünü ön plana çıkaran bir uygulamadır. Çevre üzerine ISO 14000 serisi ve OHSAS 18001 teknik özelliklerine göre iş kazalarını önleme sertifikası da her geçen gün daha önem kazanmıştır. GLOBALGAP (eski adıyla EUREPGAP) sertifikasının alınması zorunlu olmamakla birlikte ürün satın almada tercih nedenidir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB pazarına girebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekmektedir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir. Birçok sanayi ürününde CE işareti (https://ec.europa.eu/growth/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından imalatçı sorumludur. Ancak, eğer imalatçı ya da imalatçının yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Diğer bir anlatımla, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB mevzuatına uygunluğunu temin etmek zorundadır.

Ürünlerin piyasaya arz edilmesine ilişkin akreditasyon ve piyasa gözetimi ve denetimi işlemleri AB'nin 765/2008/EC sayılı Tüzüğü ile 2019/1020/EU sayılı Tüzüğü'ne göre yürütülmektedir. Anılan mevzuat, AB gümrüklerinde kontrolleri, CE İşareti ve akreditasyonunun yanı sıra üye devletlerde piyasa gözetimi ve denetimine yönelik hükümler ihtiva etmekte olup üye ülkeler tarafından işbirliği içinde uygulanmaktadır.

AB genelinde gıda ile ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen 178/2002/EC sayılı Tüzük doğrultusunda Genel Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 tarihli düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurularak gıda güvenliği konusunda uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Genel Gıda Yasası, gıdaların izlenebilirliği konusunda da hükümler içermektedir ve düzenlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

Üçüncü ülkelerden ithal edilen taze meyve ve sebzelerin sevkiyatının AB pazarlama standartları ve diğer eşdeğer standartlara uygun olması gerekmektedir. Bu yönde, 543/2011/EU sayılı Tüzük taze meyve ve sebze ithalatı ile ilgili genel ve spesifik pazarlama standartlarını belirlemektedir.

AB kuralları gereğince bazı sanayi ürünlerinin AB ülkelerine ithal edilebilmesi için AB teknik mevzuatına uyumlu olması gerekir. CE işareti bu kapsamdaki uygulamalardan biridir ve birçok sanayi ürününde CE işareti (https://single-market-economy.ec.europa.eu/single-market/ce-marking_en) bulunması zorunludur. Ürünlerin, CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. Ancak, eğer üretici ya da üreticinin yetkili temsilcisi Avrupa Birliği içinde değilse, bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri

içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

İtalya'da gıda ürünlerinin standart ve belgelendirilmesine ilişkin kurallar AB direktifleri ile tamamen uyumlu halde bulunmaktadır. Bu anlamda herhangi bir AB ülkesinde serbest dolaşıma giren bir gıda ürününün herhangi başka bir teste tabi tutulmadan İtalya'ya ithalatı ve iç pazarda satışı mümkün olmaktadır.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları AB Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996), yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

İtalya'da, "Gıda ve Yem Güvenliği ve Pazarlama Standartları" ile ilgili yetkili kurumlar aşağıda yer almakta olup, Gıda ve yem güvenliği konusunda yetkili makam İtalya Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü'dür:

Ministero della Salute (Ministry of Health)

Direzione Generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione (General Directorate for Hygiene, Food Safety and Nutrition)

Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma

Tel: (+39) 06 5994 6616

E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it

Link: <http://www.salute.gov.it/portale/home.html>

"Bitki, Meyve ve Sebze Pazarlama Standartları"nın kontrolünde yetkili makam İtalya Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü'dür:

Ministero delle Politiche Agricole, Alimentari e Forestali (Ministry of Agriculture, Food and Forests)

Dipartimento delle politiche europee e internazionali e dello sviluppo rurale (Department of European and International Policies and Rural Development)

Direzione generale delle politiche internazionali e dell'Unione europea (General Directorate for the European Union and International Policies)

PIUE IV - OCM unica e produzioni vegetali (PIUE IV - WTO unique and Vegetal Production)

PIUE V - Ortofrutta e olio di oliva (PIUE V - Fruit and Vegetable, and Olive Oil)

Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma

Tel: (+39) 06 4665 4026 / 06 4665 4204

E-posta: piue4@politicheagricole.it; piue5@politicheagricole.it

Link: <http://www.politicheagricole.it>

“Hayvansal Kökenli Gıda Ürünlerinin Pazarlama Standartları”nın kontrolünde yetkili makam Tarım, Gıda ve Orman Politikaları Bakanlığı nezdindeki Avrupa ve Uluslararası Politikalar ve Kırsal Kalkınma Bölümü altındaki Avrupa Birliği ve Uluslararası Politikalar Genel Müdürlüğü’dür:

PIUS VI - Hayvansal Üretim Sektörü (PIUE VI - Animal Production Sector)

Adres: Via XX Settembre, n. 20 I-00187 Roma

Tel: (+39) 06 4665 4044

E-posta: piue6@politicheagricole.it

Link: <http://www.politicheagricole.it>

AB Komisyon Sayfasında aşağıdaki linkte İtalya’ya ait yetkili kuruluşlar bulunmaktadır:

(https://trade.ec.europa.eu/access-to-markets/en/content/eu-market-0#tocms_3).

Test Etme, Muayene ve Belgelendirme

Teknik standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır. AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO): <https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/index.cfm>

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN-CENELEC üzerinden temin edilebilir. CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi) ve CENELEC (Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi) (<https://www.cencenelec.eu/>) İtalya pazarına giren teknik ürünlerin (sanayi ürünleri, tıbbi cihazlar, radyo ve telekomünikasyon terminal ekipmanları, araçlar, vb.) standardizasyon gereksinimlerini karşılayıp karşılamadığını kontrol etmekten sorumlu birkaç yetkili makam vardır. Bunlar;

Comitato Elettrotecnico Italiano - CEI (Italian Electro-Technical Committee)

Via Saccardo, 9

20134 Milano

Tel: (+39) 02 210 061

E-mail: info@ceinorme.it

Web: <https://www.ceinorme.it/it>

Ente Nazionale Italiano di Normazione - UNI (Italian National Standardisation Body)

Via Sannio, 2

20137 Milano

Tel: +39 02700241

E-mail: uni@uni.com

Web: <http://www.uni.com>

Onaylanmış Kuruluşlar (Notified bodies/NANDO): Ürünlerin teknik standartlara uygunluğunun onaylanmasından sorumlu birkaç onaylanmış kuruluş vardır (uygunluk değerlendirilmesi), her bir kuruluş belirli bir direktif altındaki belirli ürün gruplarından sorumludur.

Ulusal Akreditasyon Kurumu (ACCREDIA), İtalyan hükümeti tarafından, malların ve hizmetlerin standartlara uygunluğunu doğrulayan organların ve laboratuvarların yetkinliğini, bağımsızlığını ve tarafsızlığını belgelemek üzere görevlendirilen kuruluştur (<https://www.accredia.it/>).

Uygunluk Değerlendirme

Teknik standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB ve Uygunluk Değerlendirme

Standartlara uygunluk değerlendirme adımı AB mevzuatına uygunluğun sağlanmasında zorunlu bir adımdır. Burada amaç üretimin her aşamasında gerekli koşullara uyumun sağlanması ve nihai ürünün kabulünün kolaylaştırılmasıdır.

AB ürün mevzuatı üreticilere ürünlerinin kullanımı sırasında oluşabilecek risk düzeyine göre uygunluk değerlendirme aşamasında bir miktar seçme hakkı sunmaktadır. Bu seçenekler öz sertifikasyon, tip inceleme ve ürün kalite kontrol sistemi, tam kalite güvencesi olabilmektedir.

AB üyesi ülkelerin uygunluk değerlendirme kuruluşları listesi AB Komisyonu web sitesinde yer almaktadır (NANDO- <http://ec.europa.eu/growth/tools-databases/nando/>).

Nihai ürünün pazara girişini kolaylaştırmayı sağlayan bazı zorunlu olmayan değerlendirme programları da bulunmaktadır. Bunlar hakkında bilgi CEN (Avrupa Standardizasyon Komitesi), CENELEC-Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (<https://www.cenelec.eu/Pages/default.aspx>) ve ETSI-Avrupa Telekomünikasyon Standartları Kurumu'ndan (<https://www.etsi.org/>) temin edilebilir.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ambalaj ve ambalaj atığına ilişkin AB kuralları, hem ambalaj tasarımını hem de ambalaj atığı yönetimini kapsamaktadır. Çevre sorunlarına neden olan artan miktarlarda ambalaj atığı ile başa çıkmayı hedeflemenin yanında ayrıca, AB ülkelerinin ambalaj tasarımı konusunda farklı kurallar benimsemesinden kaynaklanan iç pazardaki engelleri kaldırılması da

hedeflenmektedir. AB’de ambalaj kuralları ile ilgili (https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/packaging-waste_en) linkinden bilgi edinilmesi mümkündür.

Üreticiler ayrıca, 97/129/EC sayılı AB Komisyonu Kararı uyarınca, kullanılan ambalaj malzemelerinin niteliğini de (ambalaj tanımlama ve sınıflandırma amacıyla) belirtmekle yükümlüdür. İtalya'da bu konu ile ilgili kuruluş Ulusal Ambalaj Üreticileri Birliği'nin (CONAI) yayımladığı İngilizce rehber linkleri aşağıda sunulmaktadır:

- <http://www.etichetta-conai.com/documenti/linee-guida/>
- <http://www.progettarericiclo.com/en/docs/environmental-labeling-packaging>

AB ve Ambalaj, Paketleme, Etiketleme

Tüketicinin korunması göz önünde tutularak, AB içerisinde sadece AB etiketleme mevzuatına uyan ürünlerin pazarlanmasına izin verilmektedir. AB etiketleme mevzuatı, gıda, ev gereçleri, ayakkabı, tekstil vb. sektörler için zorunlu etiketleme standartları koymaktadır.

Paketleme ve ambalajlama, tüketici sağlığı ve çevrenin korunması amacıyla, AB tarafından belirlenen kurallara uygun yapılmak zorundadır. Paketleme ve ambalajlamaya ilişkin temel AB mevzuatı şunlardır:

- Direktif 94/62/EC (OJ L-365 31/12/1994); paketleme ve paket artıklarına dair genel kurallar.
- Tüzük 1935/2004/EC (OJ L-338 13/11/2004); gıda maddeleriyle temas eden malzemelere dair özel kurallar.
- Direktif 2000/29/EC (OJ L-169 10/07/2000); ağaç ve diğer bitkilerden yapılan paketlere uygulanacak bitki sağlığı kuralları.

AB içerisinde pazarlanan ambalajlar, çevrenin korunmasına yönelik konulan genel kuralların yanı sıra tüketici sağlığı için herhangi bir riski önlemek amaçlı özel hükümleri yerine getirmelidir (EU Labels: https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/product-safety-and-requirements/eu-labels_en).

AB, üye ülkelerde gönüllülük esasına bağlı olarak, 66/2010/EC sayılı Tüzük ile Çevre Etiketi (Eco-label) düzenlemesi geliştirmiştir. Çevre Etiketi ile ilgili bilgi (<http://ec.europa.eu/environment/ecolabel/>) linkinden edinilebilir.

İtalyan şirketlerin ürünlerinin ambalajları üzerindeki çevre ile ilgili uyarıları/endikasyonları/bildirimleri açık ve doğru bir şekilde sunmalarını sağlamak ve aynı zamanda atıkların nihai akıbeti konusunda tüketici bilincini artırmak amacıyla Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica /Mase), ürün ambalajları üzerinde çevreyi ilgilendiren etiketler hakkında "Teknik Yönetmelikler" kabul edilmesini öngören bir kararname onaylamıştır. 152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. Maddesinin 5. Paragrafı kapsamında değinilen teknik yönetmelikler, 1 Ocak 2023'ten itibaren yürürlüğe girmiş olup, yeni yasal müdahaleler ve teknolojik evrim temelinde periyodik olarak güncellenecektir.

Söz konusu yönetmelikler, bir yılı aşkın bir süredir Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı ile mutabakat içerisinde çalışan ve tüm üretim sektörlerinin ihtiyaçlarını biraya getiren ve

uygulamaya destek sağlayan Ulusal Ambalaj Konsorsiyumu CONAI tarafından kurulan teknik grubun çalışmalarının sonucudur. Mevzuatın birincil amacı ambalajların ayrıştırılarak toplanmasını iyileştirmek ve bu tür atıkların nihai akıbeti konusunda tüketici bilincini artırmaktır. Yönetmelikler, uygulamaların güncellenmesini kolaylaştırmak ve iç pazarın önündeki engelleri ortadan kaldırmak amacıyla orijinal versiyonda zaten öngörölen etiketlerin dijitalleştirilmesi kullanımının güçlendirilmesi konusunda Avrupa Komisyonu'nun göstergelerini uygulamaktadır. Bu bağlamda, kullanılan yöntem ve teknik içerik açısından son derece değerli bir örnek teşkil eden AB mevzuatın eşsiz bir teknik destek aracı olarak belirmektedir. Bakanlık tarafından da yakın zamanda açıklığa kavuşturulduğu üzere, bu yönetmelikler/uygulama endikasyonları sektör mevzuatının hâlihazırda belirli yükümlölükler getirdiği ilaç ve tıbbi cihazlar için geçerli değerdir.

152/2006 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 219. Maddesinin 5. Paragrafı ve müteakip değişiklikler/ entegrasyonlar uyarınca, ürün paketleri üzerinde çevreyle ilgili yer alması öngörölen uyarılar hakkındaki teknik yönetmeliği aşağıdaki linkten İngilizce olarak görüntölemek mümkün olabilmektedir:

- <https://www.gazzettaufficiale.it/dettaglio/codici/materiaAmbientale>
- https://www.mase.gov.it/sites/default/files/archivio/normativa/rifiuti/GUIDELINES_for_the_environmental_labelling_of_packaging_27.09.2022.pdf

İtalya'da ambalaj ölçüleri ile ilgili yetkili makam; Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı (Ministero delle Imprese e Made in Italy) nezdindeki Pazar, Rekabet, Tüketici, Denetim ve Teknik Düzenlemeler Genel Müdürlüğü'dür:

Direzione generale per il mercato, la concorrenza, il consumatore, la vigilanza e la normativa tecnica (General Directorate for Market, Competition, Consumers, Surveillance and Technical Rules)

Adres: Via Sallustiana 53 00187 Roma

Tel: (+39) 06 4705 5309 / 06 4705 5500

E-posta: dgmccvnt.segreteria@mise.gov.it; dgmccvnt.dg@pec.mise.gov.it

Link: <https://www.mise.gov.it/it/component/orqanigram/?view=structure&id=10>

Gıda maddeleriyle temas eden mal ve ürünlerle ilgili yetkili makam; İtalyan Sağlık Bakanlığı nezdindeki Hijyen, Gıda Güvenliği ve Beslenme Genel Müdürlüğü'dür:

Ministero della Salute (Ministry of Health)

Direzione generale per l'Igiene e la Sicurezza degli Alimenti e la Nutrizione (General Directorate of Health and Food Safety and Nutrition)

Adres: Viale Giorgio Ribotta 5 00144 Roma

Tel: (+39) 06 5994 6616

E-posta: segreteriaadgsan@sanita.it

Link: <http://www.salute.gov.it/>

Ayrıca, Sağlık Yüksek Enstitüsü nezdindeki Gıda Güvenliği, Beslenme ve Veteriner Halk Sağliğı Bölümüdür:

Instituto Superiore di Sanità (ISS - Health Institute)

Dipartimento di Sicurezza Alimentare, Nutrizione e Sanità Pubblica Veterinaria Department of Food Safety, Nutrition and Veterinary Public Health)

Adres: Viale Regina Elena 299 00161 - Roma

Tel: (+39) 06 4990 2462 / 06 4990 2330

E-mail: dipspsva@iss.it

Link: <http://www.iss.it>

Etiketlerin içeriği en azından İtalyanca olmalıdır. AB mevzuatına uygun olarak, farklı ürün türleri (gıda maddeleri, tekstil, kozmetik ürünler, tıbbi cihazlar, vb.) için özel hükümler vardır. Atık yönetimi ve denetimi ile ilgili yetkili makam; İtalya Çevre Bakanlığı'dır:

Çevre ve Enerji Güvenliği Bakanlığı (Ministero dell'Ambiente e della Sicurezza Energetica /Mase)

AB Döngüsel Ekonomi Genel Müdürlüğü (Direzione generale economia circolare)

Telefon: +39 06-57228652- 8644- 5958

E-posta: EC-UDG@mase.gov.it

Web: <https://www.mase.gov.it/pagina/direzione-generale-economia-circolare-ec>

Çevre Düzenlemeleri, Gereksinimler ve Belgeler: AB'nin önemli bir önceliği, bölgede pazarlanan ürünlerin çevre ve insan sağlığı için güvenli olmasını sağlamaktır. Avrupa Birliği'ne ihracat yapan Türk üreticilerinin, pazara girmek için ürünlerinin bu gereksinimleri karşıladığından emin olmaları gerekmektedir. 11 Aralık 2019'da Komisyon, Avrupa Yeşil Anlaşmasını sunmuştur. Bu politika ve yasal programın amacı, 2050 yılına kadar Avrupa'yı iklim açısından nötr bir topluma dönüştürmektir.

Avrupa Yeşil Anlaşması, tarım, inşaat, finans ve imalat dahil olmak üzere Avrupa ekonomisinin tüm sektörlerini etkilemektedir. CEAP II, "Döngüsel bir ekonomiye doğru: Avrupa için sıfır atık programı" 2014 Bildirimini ve Avrupa Yeşil Anlaşmasını uygular. Avrupa Komisyonu, CEAP II'yi uygularken, tasarım aşamasında bir ürünün çevresel etkilerinin bütüncül bir değerlendirmesini teşvik eden mevzuatı ve diğer önlemleri teşvik edecektir. Avrupa Komisyonu'nun bu amaca ulaşmak istediği yasal araç, AB Çevre Dostu Tasarım Direktifidir. Ayrıca EU Ecolabel ve REACH dahil olmak üzere diğer enstrümanlara da dikkate alınacaktır.

2020/2053 sayılı AB kararıyla belirlenen ve 2021/770 sayılı AB yönetmeliği tarafından yönetilen AB "Plastik Vergisi", geri dönüştürülmemiş plastik ambalajlar için 0,80 €/kg bir vergi uygulaması öngörmektedir. AB uygulaması 1 Ocak 2021'den itibaren yürürlüğe girmiştir. İtalya'da "plastik vergisi" düzenlemesi, 1 Temmuz 2021'de yapılmıştır. Aslında bu, tek kullanımlık plastik ürünlerin tüketimine ağırlık veren bir vergidir ve bu kategoriye giren her ürün için kilogramı başına 0,45 avroya eşit bir vergi uygulaması öngörülmektedir. Söz konusu uygulamanın 1 Ocak 2024 tarihinde uygulamaya geçmesi beklenmektedir.

Piller ve Akümülatörler: 2006 yılında kabul edilen AB Pil Direktifi, AB pazarına yerleştirilen tüm piller ve akümülatörler için geçerlidir. Buna otomotiv, endüstriyel ve taşınabilir piller dahildir. Yönerge, civa veya kadmiyum içeren pillerin ve akümülatörlerin satışını sınırlayarak (acil durum ve alarm sistemleri, tıbbi ekipman ve kablosuz elektrikli aletler için bir muafiyetle) ve yüksek düzeyde toplama ve geri dönüşümü teşvik ederek çevreyi korumayı

amaçlamaktadır. Kullanılmış pillerin ve akümülatörlerin toplanması, işlenmesi ve geri dönüştürülmesiyle ilgili maliyetleri finanse etme sorumluluğunu üreticilere yükler. Direktif ayrıca pillerin etiketlenmesi ve cihazdan sökülmesi ile ilgili hükümleri de içerir (https://ec.europa.eu/environment/topics/waste-and-recycling/batteries-and-accumulators_en#ecl-inpage-387).

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarete teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarete teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (<https://teknikenyel.gov.tr/>).

Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarete teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır. Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarete teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarete teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarete Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin Paris Sözleşmesi'ne taraf olmanın yanı sıra Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. İtalya'da fikri ve sınai mülkiyet hakları 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Karaname (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2005-02-10;30>) kapsamında düzenlenmiştir. Söz konusu Karaname'nin 223'üncü maddesi gereğince, İtalya'da İtalya Sanayi Ürünlerinin Mülkiyetin Korunmasına ilişkin uygulamalar, Dışişleri Bakanlığı'nın sınai mülkiyet alanındaki kurumsal yetkileri ve Başbakanlığın koordinasyon faaliyetleri saklı kalmak kaydıyla, Ekonomik Kalkınma Bakanlığı nezdindeki "İtalya Patent ve Marka Ofisi" (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>) tarafından yürütülmektedir. İtalya Patent ve Marka Ofisi, İtalya'nın ulusal düzeydeki faaliyet gösteren birimdir.

Ministero dello Sviluppo Economico (Ministry of Economic Development)
Direzione Generale per la Tutela della Proprietà Industriale- Ufficio Italiano Brevetti e Marchi
Divisione VII - Brevetti nazionali, europei e domande internazionali di brevetto
Adres: Via Molise, 19 00187 Roma
Tel: (+39) 06 4705 5616
E-posta: dglcuibm.segreteria@mise.gov.it
PEC (KEP): dglcuibm.dg@pec.mise.gov.it

AB ve Fikri Sınai Mülkiyet Hakları

Avrupa Birliği Fikri Sınai Mülkiyet Hakları Ofisi-EUIPO, AB patentinden ve kayıtlı Avrupa Birliği tasarımlarından sorumlu AB kuruluşudur. Bu kuruluş, ulusal ve bölgesel faaliyet gösteren Fikri Sınai Mülkiyet Ofisleri, kullanıcı grupları, Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve diğer uluslararası kuruluşlarla ortak çalışmaktadır (<https://euipo.europa.eu/>).

Türkiye'de veya başka bir ülkede kaydedilmiş bir patent veya marka İtalya'da geçerli olmadığı için İtalya'da markanın veya patentin korunması için ayrıca tescil ettirilmesi gereklidir. Aynı zamanda İtalyan bir firmanın İtalya'da kayıtlı patent veya markasını koruması için de Türkiye'de veya başka ülkede de kaydolmalıdır.

Firmalar, AB düzeyinde ticari markalarını tescil ettirip koruma sağlamak için, AB genelinde koruma sağlayan European Union Intellectual Property Office (EUIPO) üzerinden başvuruda bulunabilecektir. Küresel düzeyde bir kayıt ise Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) sistemi üzerinden yapılmaktadır.

İtalya'da patent ve marka kaydı başvurusu yapmak isteyen Türkiye'de yerleşik firmalar, bu konuda tek yetkili organ olan İtalya Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren İtalya Patent ve Marka Ofisi'ne (UIBM) başvurmalıdır.

Patent ve marka kaydı için üç yol mevcuttur:

- 1) Doğrudan UIBM'nin "Sala del Pubblico" birimine fiziken giderek
- 2) Aşağıdaki adrese posta yolu ile evrakların iletilmesi ile:
Ministero dello Sviluppo Economico, UIBM, Divisione V
Servizi per l'utenza – via Molise n. 19, 00187, Roma, RM, Italia
Bu durumda İtalya'da referans bir adresin de belirtilmesi zorunlu olup bu adres bir avukat adresi veya bir firma adresi olabilir.
- 3) Aşağıda linki verilen elektronik kayıt sistemi ile:
<https://servizionline.uibm.gov.it/deposito-online-new/pubblica/index.html>.

Yukarıda belirtilen linkte bulunan kayıt sisteminde öncelikle kişisel kayıt oluşturulması gerekmektedir. İşlemlerin sonlandırılabilmesi için İtalya sisteminden alınmış bir Vergi Numarası (Codice Fiscale) ve dijital imza gereklidir.

Türk firmaları için bu imkan hemen bulunamayacağından, bu işlem genellikle İtalya'daki bir avukata vekalet verilerek veya Ekonomik Kalkınma Bakanlığı'na kayıtlı marka, patent danışmanlığı yapan firmalarca yürütülebilmektedir. 10 Şubat 2005 tarihli ve 30 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 217. maddesinde "Danışmanlık" ile ilgili hükümler bulunmaktadır. Danışmanlık firmaları listesine (<https://www.ordine-brevetti.it/it/elenco-societa-studi>) linkinden erişim sağlanması mümkündür. Listelenen firmaların hangi şehirde olduklarına göre aramak için ise link açıldığında sağ tarafta yazan "ricerca semplice" seçeneğine de tıklanabilmektedir (<https://uibm.mise.gov.it/index.php/it/>).

Dağıtım Kanalları

Dağıtım, franchising ve acentelik anlaşmalarını kullanmak isteyen şirketler, yaptıkları anlaşmaların AB yasalarına ve üye devlet ulusal yasalarına uygun olmasını sağlamalıdır. 86/653/EEC sayılı Konsey Direktifi, müvekkilliği adına mal satan veya satın alan serbest çalışan ticari acenteler için belirli minimum koruma standartları belirler (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/HTML/?uri=CELEX:31986L0653&from=EN>). Direktif, müvekkil ve vekillerinin hak ve yükümlülüklerini, acentenin ücretini ve bir acentelik sözleşmesinin akdedilmesini ve feshedilmesini belirler. Diğer taraftan, Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü, dikey anlaşmaların iç pazardaki rekabet üzerindeki etkilerine ilişkin ilgili mevzuatı uygulamaktadır. Buna göre Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın 101(1). Maddesi kapsamında Rekabeti Hissedilir Ölçüde Etkilemeyecek Anlaşmalara İlişkin 30 Ağustos 2014 tarihli ve 2014/C 291/01 (de minimis) sayılı Komisyon duyurusu ile belirli bir pazarın yüzde onundan daha azını etkileyen anlaşmalar genellikle muaftır. Ödeme gecikmeleri ile ilgili olarak ise 2011/7/AB direktifi uygulanmaktadır. Söz konusu direktif hem kamu hem de özel sektör uygulamalarını bağlamakta olup AB içerisindeki tüm ticari faaliyetleri kapsamakla birlikte tüketicilerle yapılan işlemler bu direktif kapsamında girmemektedir.

İtalya'da franchise ağlarının en yoğun olduğu yerler Kuzey İtalya'da (Lombardiya ve Veneto), özellikle şehir merkezlerinde, ticari bölgelerde ve alışveriş merkezlerinde bulunmaktadır. Avrupa Franchise Federasyonu üyesi olan İtalyan Franchise Derneği (Associazione Italiana Franchising) tarafından açıklanan verilere göre İtalya'da 2021 yılı itibariyle franchise veren firma sayısı 955 olup, söz konusu firmaların yıllık ciroları 28,8 milyar avro seviyesini aşmıştır.

238 binden fazla kişiye istihdam sağlanırken yaklaşık 60 bin satış noktası bulunmaktadır (<https://www.assofranchising.it/il-franchising.html#dati>) Lombardiya bölgesi yaklaşık 10 bin satış noktası ile toplam franchising pazarının lideridir ve bunu Lazio ile Sicilya Bölgeleri sırasıyla takip etmektedir. Roma ve Milano gibi büyük şehirlerde yeni franchise konseptleri belirmiştir. Bununla birlikte, franchising iş fırsatları, esas olarak yeni ve sofistike mal ve hizmetler için güçlü bir talep ile nispeten büyük bir orta sınıfın varlığından dolayı küçük şehirlerde de başarılı olmuştur. Son yıllarda, alışveriş merkezlerinde, mağazalarda ve ana caddelerde bulunan franchise yerlerine ek olarak, havaalanlarında ve tren istasyonlarında artan sayıda franchise şubeler açılmıştır.

İtalya'da 6 Mayıs 2004 tarih ve 129 sayılı Kanun (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2004;129>), franchise sözleşmesini tanımlayan, asgari içeriğini ve süresini, tarafların yükümlülüklerini ve sözleşme öncesi müzakereler sırasında taraflarca yanlış bilgi verilmesi durumunda verilecek cezaları belirlemektedir. Ayrıca, 2022/720/AB sayılı komisyon yönetmeliği de Avrupa Birliği'nin İşleyişine İlişkin Antlaşma'nın 101. Maddesinin dikey anlaşmalar ve franchising ile ilgili yeni grup düzenlemelerini içermektedir. Sektörel olarak incelendiğinde, İtalya'da genel olarak hızlı tüketim ürünleri satan ve zincir marketleri de bünyesinde barındıran Büyük Dağıtım Organizasyonları (Grande Distribuzione Organizzata) toplam franchise sektörü cirosunun %35'ini oluşturmaktadır. Giyim franchise sektörü %25, hizmetler sektörü ise toplam franchising cirosunun yaklaşık %13'ünü oluşturmaktadır.

AB'nde, tüketici ürünlerinin doğrudan satışını uyumlu hale getiren mevzuatı henüz kabul etmemiştir. Ancak, doğrudan pazarlama sektörünü etkileyen çok çeşitli AB mevzuatı bulunmaktadır. Özel tüketicilere pazarlama ve satış için uygunluk gereksinimleri en katı olanıdır. Şirketlerin, satın almadan önce tüketicilere sağladıkları bilgilerin netliğine ve eksiksizliğine ve müşteri verilerini toplama ve kullanma yaklaşımlarına odaklanması gerekmektedir.

İtalyan veri koruma yetkilisi (DPA) "Il Garante della Privacy", diğer birçok ülkeden daha katı kuralları olan İtalya'da doğrudan pazarlamayı denetler. Promosyon teklifleri genellikle alıcının önceden yazılı olarak onayını gerektirir ve bunu devre dışı bırakmanın net bir yolu vardır. Aynı şekilde, profil oluşturma veya kişisel verilerin üçüncü taraflara aktarılması için önceden izin alınması gerekmektedir. E-ticaret Direktifi (2000/31/EC), doğrudan pazarlama işine bağlı belirli özel gereksinimler getirir. Promosyon teklifleri müşterileri yanıltmamalı ve bunlara hak kazanabilmek için yerine getirilmesi gereken şartlar açık ve kolay erişilebilir olmalıdır. Yönerge, pazarlama e-postalarının alıcıya bu şekilde tanımlanmasını şart koşar ve çevrimiçi müşterileri hedefleyen şirketlerin, buldukları yerlerde düzenli olarak ulusal vazgeçme kayıtlarına başvurmasını gerektirir. Bir sipariş verildiğinde, Direktif bir siparişin verilmesine veya kabulüne herhangi bir yasal etki atfetmese de hizmet sağlayıcı alındığını hızlı bir şekilde ve elektronik yollarla onaylamalıdır: bu ulusal hukukla ilgilidir. Elektronik olarak sağlanan hizmetlerin (AB'nin bir hizmet olarak kabul ettiği ve bir mal olarak görmediği yazılım gibi) satıcıları da katma değer vergisi tahsil etmelidir

Ülkede toptancıların, perakende mağazaların, çokuluslu süpermarketlerin ve outletlerin sayısı oldukça fazladır. Tüm sanayileşmiş ülkelerde olduğu gibi İtalya'da da dağıtım kanallarını yapısı teknolojik değişime uğramış, online satış teknikleri hızla gelişmiştir. Diğer batı Avrupa

ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da fiyat, satın alma kararının en önemli belirleyicisidir. Ülkede faaliyet göstermek isteyen firmaların pazarlama alanında başarılı olabilmesinde güvenilirlik, mal kalitesi ve satış sonrası hizmetler önemli bir role sahiptir. Ülke piyasasında, en önemli rakipler diğer AB ülkeleri, ABD ve Japonya'dır. Bu ülkelerin ürünlerinin yüksek teknoloji içermesi ve kalite düzeyinin yüksek olması, ayrıca AB kaynaklı ihracatın hükümetler tarafından ticareti geliştirme faaliyetleri kapsamında desteklenmesi, ödeme koşullarında esneklik ve satış sonrası hizmetler sağlanması, ortak promosyon faaliyetleri gerçekleştirilmesi ve ürünlerin yerel piyasa ihtiyaçlarına göre uyumlandırılması İtalya piyasasında rekabeti artıran faktörler olarak ön plana çıkmaktadır. Büyük mağazalar ve hipermarketler, İtalya'da perakende dağıtımda en önemli yeri tutmaktadır.

Tüketici Tercihleri

İtalya %48,7'si erkek ve %51,3'ü kadın olmak üzere 58,98 milyon nüfusa sahiptir (Istat, 2022). Yaş yapısına göre nüfusun %12,7'si 0-14 yaş, %63,5'i 15-64 yaş ve %23,8'i 65 yaş ve üstü ve medyan yaş 46,2'dir (en yüksek Avrupa düzeyi). Başka bir ifadeyle İtalyan nüfusu yaşlanmakta olup, doğum oranı son yıllarda düşüş trendindedir (2021'de 1.000 kişiden 7'si, 2016'da 7,8 ve on yıl önce 9,6 idi). Hane sayısı artmasına rağmen boyutları küçülmektedir. 2021'de hanelerin %33,2'si bir kişiden, %27,7'si iki kişiden, %18,9'u üç kişiden, %15,2'si dört kişiden oluşmaktadır.

Nüfusun yaklaşık %28,3'ü kırsal kesimde yaşarken, %71,7'si kentlerde yaşamaktadır. Ayrıca, Eurostat'ın verilerine göre, 2020'de 25 ila 64 yaş arasındaki İtalyan nüfusunun yalnızca %20,1'i yüksek öğrenim görmüştür (Romanya'dan sonra Avrupa'daki ikinci-alt düzey). İtalya'da 25-64 yaş arası yetişkinlerin %63'ü lise eğitimini tamamlamıştır (OECD).

(<https://tradeportal.unicredit.it/en/portal/explore-new-markets/country-profiles/italy/reaching-the-consumers>)

Ana geliri serbest meslek sahibi olan haneler en yüksek net gelire sahiptir (42.340 avro), bunu çalışanlar (37.158 avro) ve emekliler (30.344 avro) izlemektedir (ISTAT). Eurostat'tan alınan rakamlar, İtalya'da ortalama olarak kadınların erkeklerden %5,5 daha az kazandığını göstermektedir. (Eurostat'ın en son verilerine göre cinsiyetler arası ücret farkının %14,4 olduğu AB ortalamasından daha yüksek bir seviyede bulunmaktadır).

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar tüketici alışkanlıkları ve tercihleri üzerinde etkilidir. Söz konusu farklılıklar dağıtım ve pazarlama tekniklerini de etkilemektedir. Bununla birlikte, ürün ve hizmet kalitesi İtalyan tüketicilerin satın alma kararlarında önemli bir kriter olarak ön plana çıkmaktadır. Bu nedenle promosyonlardan çok malların ve müşteri hizmetlerinin kalitesi önemlidir.

İtalyanlar seçme şansı verildiğinde 'Made in Italy' ürünleri tercih etmekte, ancak yabancı ürünler de özellikle hazır giyim sektöründe talep görmektedir. Moda sektöründeki yenilikler ilgiyle takip edilmektedir. Çoğu tüketici, özellikle büyük şehirlerde, toplu perakendecilerden ve büyük şirketlerden alışveriş yapmaktadır. Yaşlanan nüfus uzman ürün ve hizmetlere olan talebin artmasına neden olmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Ülkede 2005 yılından bu yana tüketiciyi koruma mevzuatı uygulanmakla birlikte İtalya tüketici haklarında diğer AB ülkelerinin gerisinde kalmaya devam etmemiştir. Son yıllarda yabancı firmaların pazara girişiyle birlikte müşteri memnuniyeti daha fazla önem kazanmaya başlamıştır.

Ülkede büyük mağazalar, alışveriş merkezleri ve hipermarketler tarafından, alışveriş kartları, indirimler ve müşteriye özel promosyonlar yoluyla, "müşteri sadakati" ve bağımlılık yaratma çalışmaları yapılmaktadır. Diğer taraftan, doğrudan pazarlama, posta yoluyla satış, telefonla pazarlama ve elektronik ticaret gibi yeni satış teknikleri giderek yaygınlaşmaktadır.

İtalyanlar giderek daha fazla çevrimiçi satış, e-ticaret ve mobil ticarete ilgi duymaktadır. Bu uygulama aynı zamanda büyük şehirlerde arabayla ve eve teslim hizmetlerinin geliştirilmesi yoluyla gıda ürünlerinin satın alınması için de geçerlidir. İtalya Elektronik Ticaret Konsorsiyumu Netcomm'a göre, 33,3 milyon İtalyan, son 3 ayda çevrimiçi olarak bir mal veya hizmet satın almıştır ve 2022'nin ilk çeyreğinde ayda ortalama 1,3 satın alma gerçekleştirmiştir. Tüketicilerin çoğu çok kanallı, yani hem normal mağazalardan hem de çevrimiçi mağazalardan alışveriş yapmaktadır. E-alışveriş yapanların yarısından fazlası her ay en az bir çevrimiçi satın alma işlemi gerçekleştirmektedir

(<https://tradeportal.unicredit.it/en/portal/explore-new-markets/country-profiles/italy/reaching-the-consumers>).

İtalyanların tarihsel olarak kullandıkları markaya sadık oldukları kabul edilse de tüketicilerin yeni ürünleri/markaları denemeye daha fazla ilgi duymasıyla bu eğilim son yıllarda değişmektedir. Nielsen tarafından yapılan bir ankete göre özellikle ilginç promosyonların olması durumunda favori markalarını değiştirmeye açık olduğunu beyan edenlerin oranı ise %45'i geçmiştir. İtalyan tüketiciler genellikle internette ve sosyal ağlarda sağlanan bilgilere, özellikle de diğer tüketicilerden gelen bilgilere (yorumlar, incelemeler vb.) güvenmektedir. İtalya, nüfus başına en yüksek influencer oranına (%2,22) sahip AB ülkesidir. Buzzoole (2021) tarafından yürütülen yakın tarihli bir çalışmada, tüketicilerin %85'i bir ürün satın alırken o ürünü satın alanların görüşlerini dikkate almaktadır.

İtalya'da önemli Fuar Organizatörleri:

Fiera Milano: <http://www.fieramilano.it/>

Bologna Fiere: <http://www.bolognafiere.it/>

Verona Fiere: <http://www.veronafiere.it/>

Rimini Fiera: <http://www.riminifiera.it/>

Fiere di Parma: <http://www.fiereparma.it/>

Önemli Medya Kanalları:

TV

RAI: <http://www.rai.it>

Mediaset: <http://www.mediaset.it/>

Sky Italia: <http://www.sky.it/>

La7: <https://www.la7.it/>

Yazılı Basın:

Corriere della Sera: <http://www.corriere.it/>

Sole 24 Ore: <http://www.ilsole24ore.com/>

La Stampa: <http://www.lastampa.it/>

La Repubblica: <http://www.repubblica.it/>

Il Messaggero: <https://www.ilmessaggero.it/>

Kamu İhaleleri

İtalya'da kamu alımları, GSYİH'nin %10'unu ve toplam harcamaların %22'sini oluşturduğundan önemli bir kamu bütçesi kalemidir. (OECD, 2021) İtalya'da kamu sözleşmelerinin yürütülmesinden ve denetlemesinden sorumlu kuruluş ANAC-Ulusal Yolsuzluk Önleme Otoritesi (Autorità Nazionale Anticorruzione - National Anti-Corruption Authority) kamu alımlarının sektör büyüklüğünün 2021 yılında 199,4 milyar avro olduğu açıklamıştır

(<https://www.anticorruzione.it/-/relazione-annuale-di-anac-al-parlamento-in-diretta-dalla-camera-oggi-23-giugno>).

İtalya'da kamu alımlarının önemli bir bölümünü (çeşitli tahminlere göre dörtte bir ila üçte biri arasında) özellikle bayındırlık işleri oluşturmaktadır. AB tarafından pandemi sonrası onaylanan İtalyan Ulusal İyileşme ve Dayanıklılık Planı'nda (Ayrıntılı bilgi için: <https://www.italiadomani.gov.it/content/sogei-ng/it/en/home.html>) alt yapı yatırımlarına yönelik bütçenin artması ile de bu oranın artması beklenmektedir.

İtalya'da kamu alımları Kamu İhale Kanunu ile (50/2016 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve zaman zaman düzeltici kararname denilen 56/2017 sayılı kararname, 96/2017 sayılı kanun ve 55/2019 sayılı Şantiye Açılımları Kanunu) düzenlenmektedir. 2020 yılında yaşanan pandemiden en çok etkilenen ülkelerden biri olan İtalya'da olumsuz etkilenen firmaları desteklemek için birçok önlem alınmış ve Kamu İhale Kanunu'nda 2021 yılında basitleştirme prosedürleri yeni değişiklikler ile düzenlenmiştir. 2021 yılında yapılan değişiklikler ile 30 Haziran 2023 tarihine kadar kamu alımlarında iş verme sürelerini hızlandırmak ve süreçleri basitleştirmeyi amaçlayan geçici bir rejim oluşturulmuş aynı zamanda kalıcı değişiklikler de yapılmıştır. Şantiyeler Kanunu düzenlenene kadar konsolide bir uygulama yönetmeliği öngörülmemiş ancak Ulusal Yolsuzluk Önleme Otoritesi-ANAC ve bazı bakanlıklarca ikincil düzenlemelere başvurulmuştur. Temmuz 2020 tarihinde Ulaştırma Bakanlığına tek düzenleme taslağı sunulmuş ve taslağın, ikincil uygulama kaynaklarını kendi yapısına alarak 1 Nisan 2023 tarihinde konsolide olması beklenmektedir. İtalya'daki ihale kanunu, yapım işlerinde 2014/23 sayılı AB direktifini, kamu alımlarında 2014/24 sayılı AB direktifini, su, ulaştırma, enerji ve posta hizmetlerinde faaliyet gösteren kuruluşların kamu alımına dair verdikleri işlerde ise 2014/25 sayılı AB direktifini uygulamaktadır.

Amacı kamu alımları piyasasını diğer ülkelere de açmak, süreçleri daha da şeffaflaştırıp, yabancı ülkelere karşı ayrımcılığı engellemek ve sadece yerel firmaları kayırmayı engellemek olan DTÖ'nün Kamu Alımları Anlaşması (GPA) ve aynı amaçlar doğrultusunda ele alınan AB direktifleri dikkate alındığında, İtalya'nın pozisyonu AB direktiflerini uygulayan bir ülke olarak GPA hükümlerini de uyguladığı yönündedir (aynı zamanda AB, GPA anlaşmasına bütün olarak taraftır). Üçüncü ülkelere yönelik uygulamalara bakıldığında ise, Kamu İhale Kanunu'nun 45.

maddesine göre, İtalyan ihale makamları, AB üyesi ülkelerde yerleşik müteşebbislerin ihale prosedürlerine katılmasına izin verecektir.

İtalyan Cumhuriyeti veya AB ile kamu alımlarına ilişkin uluslararası anlaşmalar (örneğin GPA) akdetmiş olan ülkelerde yerleşik müteşebbislerle ilgili olarak, Kanunun 49. Maddesince, İtalyan ihale makamları, yabancı müteşebbislerin İtalya'da yerleşik müteşebbislere tanınandan daha dezavantajlı olmayacak bir muamele görmesini sağlayacaktır. İtalya'da kamu ihalelerine iştirak eden Türk firmaları, ülkemizin DTÖ Anlaşması çerçevesindeki Kamu Alımları Anlaşmasına taraf olmaması nedeniyle AB mevzuatında üçüncü ülke tedarikçilerine uygulanan bazı kısıtlamalardan etkilenmektedir. Özellikle altyapı, su, elektrik ve telekom şebekelerinin inşa ve tedarik ihalelerinde AB mevzuatı çerçevesinde İtalyan kanunlarında da uygulanan %50 yerli tedarik kriteri uygulanmaktadır. Bu açıdan AB dışı yabancı firmaların İtalya'da kuracakları bir firma veya İtalyan bir firma ile ortaklık şeklinde ihalelere girmeyi tercih ettikleri gözlenmektedir. Kamu alımlarında ortaklık bazlı işlemlerde marka haklarını ve varsa patentlerin öncesinde korumaya alınması önemli olmaktadır.

12 Ekim 2022 tarihinde etkin hale getirilen ve tek portalde toplanan ihaleler aşağıdaki linkte bulunabilir:

<https://formazionenazionaleappalti.it/>

AB Kapsamında elektronik olarak yayımlanan kamu ihalelerine aşağıdaki linkten ulaşılabilir (çıkan harita üzerinden İtalya seçilerek güncel ilanlar görüntülenebilir):

<https://ted.europa.eu/TED/browse/browseByMap.do>

Kamu alımları için ise aşağıdaki linke başvurulabilir:

<https://www.acquistinretepa.it/opencms/opencms/>

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

İtalya İyileşme ve Dayanıklılık Planı (PNRR):

Ulusal İyileşme ve Dayanıklılık Planı (PNRR), pandemi krizine yanıt olarak Avrupa Birliği tarafından onaylanan ve yaklaşık yarısı hibelerden oluşan 750 milyar avro değerindeki Yeni Nesil AB (NGEU) programının bir parçasıdır. NGEU programının ana bileşeni olan PNRR, 6 yıllık bir program olup (2021'den 2026'ya kadar) toplam büyüklüğü 672,5 milyar avrodur. Bunun 312, 5 milyar avrosu sübvansiyon/hibe, kalan 360 milyar avrosu ise uygun faiz oranlarıyla sunulacak krediler içindir. İtalya tarafından sunulan ulusal plan olan PNRR planı çerçevesinde ise, yatırımlar ve reformlar için 191,5 milyar avroluk kaynak/fon ve 2021 yılı Bütçe Kanunu kapsamında onaylanan ve 6 Mayıs 2021 tarihli ve 59 sayılı Kararname ile tesis edilen 30,6 milyar avroluk ilave fon aracılığıyla toplam 222,1 milyar avro kaynak tahsisi öngörülmektedir.

Plan temel olarak 6 misyon etrafında geliştirilmiş olup bu misyonlar sırasıyla; “dijitalleşme, yenilik, rekabet gücü ve kültürel alanlar, ekolojik dönüşüm, sürdürülebilir ulaşım altyapısı, eğitim ve araştırma çalışma hayatına katılım ve uyum ve sağlık sektörü”dür.

PNRR tarafından finanse edilen projelerin somut olarak nasıl uygulandığına dair İtalya Ekonomi ve Hazine Bakanlığı (MEF) tarafından hazırlanan kılavuz PNRR'in nasıl yapılandırıldığı, amaç ve hedeflerin zaman çizelgesini, planın nasıl yönetileceğini gösteren ve aynı zamanda somut uygulamalarını sunan bir çerçeve sunmaktadır.

PNRR'nin resmi Portalı İtalia Domani olarak ilan edilmiştir. Portalde planlanan yatırımların geliştirilmesine ilişkin güncel haberlerle birlikte yatırımların ve reformların izlenmesine yönelik bilgi notları aracılığıyla programın içeriğini ve uygulama sürecini açıklamaktadır (<https://italiadomani.gov.it/en/home.html>).

Diğer teşvikler için Şirketler ve Made in İtaly Bakanlığının aşağıda belirtilen linkinden bilgi edinilebilmektedir:

https://www.incentivi.gov.it/images/documenti/WEB_INCENTIVI_ENG.pdf

Tarım

GSYİH'nın yaklaşık %2'sini temsil eden tarım, İtalya'nın önemli ekonomik sektörlerinden biridir. İstat verilerine göre 2020 yılında toplam kayıtlı tarım şirketi sayısı 1.133.023 olarak verilmektedir (https://www.istat.it/it/files//2022/06/REPORT-CENSIAGRI_2021-def.pdf).

İtalya Ticaret Odaları UnionCamere tarafından şirket sicili bazında işlenen verilere göre, 2022 yılında ise tarım sektöründe faaliyet gösteren aktif şirket sayısı, bir önceki yıla göre 3.363 adet azalmış ve mevcut 721.614 tarım şirketi aktif olarak faaliyette bulunmaktadır (<https://www.infocamere.it/movimpres>).

İtalya'nın kuzey kesimi ağırlıklı olarak tahıl, soya, et ve süt ürünleri üretirken, güneyi meyve, sebze, zeytinyağı, şarap ve durum buğdayı konusunda uzmanlaşmıştır. Dağlık arazisinin çoğu tarıma uygun olmasa da, nüfusun yaklaşık yüzde 4'ü tarımda istihdam edilmektedir. Tarım

işletmelerinin çoğu küçük ölçeklidir. İtalya tarım sanayi, toplam ve kişi başına üretim bakımından, neredeyse Fransa veya İngiltere'dekine yakın bir endüstriyel yapıya sahiptir. Gıda imalat sanayi sektörü de dahil olmak üzere İtalyan sanayi, büyük ölçüde hammadde ithalatına bağımlıdır. İtalya, 2020 yılında toplam tarımsal üretim bakımından AB ülkeleri arasında Fransa ve Almanya'dan sonra 56,3 milyar avro ile üçüncü sırada gelmiştir. Aynı yılda tarımsal üretimde 31,4 milyar avroluk bir katma değer ile birinci sırada yer almaktadır. Korunmuş Coğrafi İşaretli ürün sayısı bakımından İtalya, AB ülkeleri arasında birinci sırada yer almaktadır (<https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/food-safety-and-quality/certification/quality-labels/geographical-indications-register/>; https://www.confagricoltura.it/media/4673/AGRIcoltura100-RAPPORTO-2022-Reale-Mutua-Confagricoltura_DEF.pdf).

2022 yılında ise tarımsal üretim hacim olarak bir önceki yıla göre %18 artarak 72,4 milyar avro olmuştur. Aynı yılda 38,4 milyar avroluk katma değer olarak ise Fransa'dan sonra ikinci sırada gelmektedir. Ancak 2022 yılında İtalya'nın olumsuz hava koşulları ve kuraklıktan etkilenmesi sebebiyle Zeytinyağı üretimi en güçlü daralmaya (-%17) maruz kalırken, tahıllar (-%10,4), yem bitkileri (-%5,5), endüstriyel bitkiler (-%4,5) sebze ve patatesler ise (-%1,8) oranlarında azalmıştır. 2022 yılında yaşanan kuraklık etkisiyle ürünlerde rekolte azalırken fiyatlarda ise artış yaşanmıştır. Yemlerde %40,3, tahıllarda %39,9, taze sebzelerde %21,2, taze meyvede %6,6, turunçgillerde %14,7 ve şarapta %10,1 oranında fiyatlar artmıştır (https://www.istat.it/it/files//2023/01/Report_Stima_prelim_andamento_economia_agricola_2022_30012023.pdf).

İtalya'nın işlenmiş gıda dahil toplam tarımsal gıda ithalatı 2021 yılında 48,2 milyar avro, aynı yılda ihracat ise 50,5 milyar avrodur. İtalya, tarım ürünleri dış ticaretinde sürekli olarak dış ticaret açığı vermesine rağmen, işlenmiş gıda ürünlerinde dış ticaret fazlası vermektedir. Tarım ürünleri ve gıda ürünleri birlikte alındığında tarımsal gıda olarak toplam bir kategori oluşmaktadır. İtalya tarımsal gıda ihracatının yaklaşık %65'ini AB ülkeleri ile, %15'ini Amerika ülkeleri ile ve %9'unu Asya ülkeleri ile gerçekleştirmektedir. İthalatta ise AB ülkelerinin payı %69, Amerika kıtası %12,9 ve Asya ülkeleri ise %8'dir. 2021 yılında tarımsal gıda ithalatında ilk 5 ülke sırasıyla; Fransa, İspanya, Almanya, Hollanda ve Belçika'dır. Türkiye 744 milyon avro ile 15. sıraya yükselmiştir. İhracatında ilk 5 ülke ise Almanya, Fransa, ABD, İngiltere ve Hollanda'dır. İtalya'nın 2021 yılında tarımsal gıda ihracat ürünleri sırasıyla; kakao bazlı şekerlemeler, bisküvi ve pastane ürünleri, kavrulmuş kahve, domates konservesi ve makarnadır. İthalatta ise işlenmiş balık, sızma zeytinyağı, yarı işlenmiş ve taze domuz eti, çiftlik sığırtı ve kakao bazlı şekerlemelerdir (<https://www.crea.gov.it/web/politiche-e-bioeconomia/-/rapporto-commercio-estero-prodotti-agroalimentari>).

İşlenmemiş tarım ürünleri sınıflandırmasında ise 2021 yılı tarım ihracatı 8,1 milyar avro, ithalatı ise 16,6 milyar avro olarak gerçekleşmiş olup İtalya tarımda net ithalatçı pozisyonunu korumuştur. Tarım ürünleri ihracatının %81'i AB ülkelerine ve %6'sı ise Asya ülkelerine yapılmaktadır. Tarım ürünlerinin ithalatında ise AB ülkelerinin payı %57 Amerika kıtasının payı %21,7 ve Asya kıtasının payı ise %7'dir. İtalya'nın en çok tarım ürünü ihraç ettiği ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Fransa, Hollanda, Avusturya ve İsviçre'dir. İthalatta ise; Fransa, Brezilya, Hollanda, İspanya ve Macaristan'dır. Ürün bazında en büyük ihracat kalemlerini meyveler ve sebzeler oluşturmaktadır. İthalatta ise en büyük kalemler hububat ve orman meyveleridir(https://www.infomercatiesteri.it/public/osservatorio/interscambio-commerciale-settoriale/Interscambio_Settoriale_%20Agricoltura%2031_01_2023_1675167402.pdf).

Confagricoltura 2022 raporuna göre, pandeminin etkisini azaltmak için İtalya tarafından AB Komisyonuna 30 Nisan 2021 tarihinde sunulan ve AB tarafından onaylanan İtalya Ulusal Kurtarma Paketi PNRR kapsamında 2022 yılında tarım sektörüne yönelik tarımsal enerji için teşvikler, sözleşmeler yoluyla tedarik zincirlerinin güçlendirilmesi, tarımda makineleşme ve mevcut ekipmanların yenilenmesi, sürdürülebilir, rasyonel ve dijital ulaştırmayı içeren bir lojistik ağı, petrol israfını azaltan yeni sulama projelerinin inşası ve modernizasyonu gibi az sayıda ancak önemli projeye yaklaşık 8 milyar avro yatırım yapılmıştır.

Tarım dünyası ile ilgili müdahalelerle ilgili olarak, İtalya Tarım Politikaları Bakanlığı aşağıdaki önlemlerden sorumludur:

- Tarım-gıda, balıkçılık ve su ürünleri, ormancılık, çiçekçilik ve fidanlık sektörleri için lojistik geliştirmeye yönelik 800 milyon avroluk bütçe,
- Tarımsal Güneş Enerjisi Parkları için 1,5 milyar avroluk bütçe,
- Tarım ve gıda sektöründe inovasyon ve mekanizasyon için 500 milyon avro,
- Su kaynaklarının daha iyi yönetilmesi ve tarımsal sulama sisteminin dayanıklılığına yapılan yatırımlar için 880 milyon avroluk bütçe,
- Tedarik zinciri ve bölge sözleşmeleri (PNRR'e Tamamlayıcı Yatırımlar Fonu'ndan gelen kaynaklardan finanse edilmektedir) 1,2 milyar avroluk bütçe ile toplamda 4,88 milyar avroluk bir bütçe yönetilmektedir.

İklim değişikliği nedeniyle zarar görme riski artan çiftliklerin ve tarım şirketlerinin risk yönetimini daha etkin bir şekilde desteklemek amacıyla felaket risklerini karşılamak için 2027 yılına kadar 690 milyon avroyu aşan bir bütçeyle Ulusal Yatırım Fonu (Fondo Mutalistico Nazionale) kurulmuştur.

Bunun yanında, tarım şirketleri ve genç tarım girişimcilere yönelik toprak sahipleri ve tarımsal gelirler için gelir vergisi muafiyetinin uzatılması desteği, tedarik zincirlerinin rekabet edebilirliğinin desteklenmesi, tarımsal girişimciler ve 40 yaşın altındaki çiftçiler için katkı payının kaldırılması, yeşil bonus programının yenilenmesi, ulusal ormancılık stratejisinin uygulanmasına devam etmek için önemli ödenekler ve hayvancılık için müdahaleler de öngörülmüştür (<https://www.politicheagricole.it/flex/cm/pages/ServeBLOB.php/L/IT/IDPagina/17911>).

Sanayi

İtalya, makina-teçhizat, moda ürünleri, gıda, otomotiv ve ilaç gibi stratejik ve çeşitlendirilmiş sektörleriyle Avrupa'nın ikinci sanayi ülkesidir. İtalyan GSYH'sinin %16,6'sını temsil eden sanayi sektörü yüksek oranda ihracata yöneliktir. İtalya Ticaret Odaları verilerine göre İtalya'da kurulu toplam aktif şirket sayısı 5,1 milyondur. Söz konusu şirketlerden 525 bin adedi imalat sektöründe faaliyet göstermektedir. Sanayi sektörüne madencilik, enerji tedarik firmaları ve su tedarik firmaları dahil edildiğinde bu rakam 555 bin yapılmaktadır.

Makine sektörü 2021 yılında 50 milyar avroluk bir ciroyla GSYH'nin %2,8'ini oluşturmuştur. Sektörün ihracat değeri 32,8 milyar avro ve ithalat değeri ise 9,6 milyar avrodur. 2021 yılında makine sektöründe İtalya'nın en önemli müşterileri sırasıyla ABD, Almanya, Fransa, Çin ve Türkiye olmuştur. İtalya'nın dış ticaret fazlası vermesinde en etkin sektörlerden biri olan makine ve metalurji sektörü İtalyan sanayisinin yüzde 46'sını oluşturmaktadır. Makine-metal

sektörü aynı zamanda tüm ekonominin %7'sini, tüm ihracatın ise yaklaşık yarısını oluşturmaktadır. İtalyan sanayisini oluşturan diğer sektörler baktığımızda %11,2'i gıda, %9,6'u tekstil ve giyim, %9,2'u kimya, %9'i kauçuk ve plastik ürünler, %5,8'i ahşap ve kâğıt baskı ürünleri oluşturmaktadır.

Metalürji ve Metal sektöründe 2019 rakamlarına göre 67.311 firma faaliyet göstermekte ve bunların %99'u KOBİ niteliğindedir. Bu sektörde ihracat yapan firma sayısı ise 9.643'tür. 2021 Dünya ihracatında söz konusu sektörde İtalya, %3,6'lık payla 8. Sırada yer almaktadır. 2021 yılında sektörde İtalya'nın ihracatı 61,8 milyar avro, ithalatı ise 58,7 milyar avrodur. İhracatının %70'ini AB ülkeleri oluştururken, 2022 geçici verilerine göre ithalatında ilk 5 ülke sırasıyla; Almanya, Çin, Fransa, İspanya ve Hollanda'dır. İhracat ve ithalat ürünlerinde ilk sırayı demir çelik ürünleri ve değerli metaller kaplamaktadır. İthalatta aynı zamanda bakır ve alüminyum ön plana çıkmaktadır.

İtalyan kimya sektörü ithalat ağırlıklı bir sektördür. 2020 verilerine göre sektörde yaklaşık 4 bin firma faaliyet göstermekte ve bunların neredeyse yarısı ihracatçı firmalardan oluşmaktadır. 2021 yılında bu sektördeki dünya ihracatında İtalya 1,5 oranındaki payla 16. Sırada yer almaktadır. 2021 yılında İtalya'nın sektördeki ihracat değeri 36,1 milyar avro, ithalatı ise 47,5 milyar avro değerindedir. Kimya ürünlerin en önemli hedef pazarları Almanya, Fransa, İspanya ve ABD'dir. Kimya sektöründe Türkiye, İtalya'nın en çok ihracat yaptığı 10. ülke konumundadır. En çok ithalat yapılan ülkeler ise Almanya, Çin, Fransa, Belçika ve Hollanda'dır. İhracat ürünlerinde en yüksek payı %22,9 ile plastik hammaddeler almakta daha sonra organik kimya ürünleri ve kozmetik ürünler gelmektedir. İthalatta da yine ilk sırayı %30'luk pay ile plastik hammaddeler alırken, bunu %27'lik pay ile organik kimya ürünler takip etmektedir.

Pandeminin genel olarak İtalyan ekonomisi ve özellikle de üretim sektörü üzerinde büyük bir etkisi olmuştur. 2020 yılında, sanayi endeksi değer olarak bir önceki yıla göre %11,1 düşüş kaydetmiştir. Sektör düzeyinde, imalat şirketlerinin cirosu sermaye malları için %10,7 oranında ve ara mallar için %9,7, tüketim malları için %7,6 oranında düşüş yaşanmıştır. En olumsuz performans gösteren sektörler arasında metalürji de öne çıkmıştır. Metal ürünler, matbaacılık, makineler ve motorlu taşıtlarda, ciro %10'dan fazla düşmüştür. Dış talepte ise metal ürünlerde % 11'lik düşüş ve baskı için yaklaşık % 20 oranında düşüş yaşanmıştır.

Hizmetler

Gelişmiş ekonomilerin çoğunluğunda olduğu gibi İtalya'da da tarım, madencilik, imalat, kamu hizmetleri ve inşaat dışındaki toplam ekonomi olarak tanımlanan hizmet sektörü (veya üçüncül sektör- terzario) kendi büyümesini gerçekleştirmekte ancak diğer ülkelere göre iç pazara daha çok odaklanmış durumdadır.

İtalya'da en önemli hizmet sektörü faaliyetleri turizm, ticaret, insanlara ve işletmelere yönelik hizmetleri olup GSYİH'nin %74'ünü oluşturmaktadır. Özellikle turizm, İtalya'da doğal, kültürel ve çevresel birikimlerin zenginliği sayesinde en karlı faaliyetlerden birini temsil etmekte ve GSYİH'nin %12'sini oluşturmaktadır. İtalya Ticaret Odası verilerine göre 2022 yılı sonu itibarıyla hizmetler sektöründe kayıtlı yaklaşık 2 milyon şirket bulunmaktadır.

Otelcilik, restoran işletmeciliği, seyahat acenteliği ve kiralama hizmetleri başta olmak üzere ulaştırma ve depoculuk, bilgi ve iletişim, bankacılık ve sigortacılık, gayrimenkul, mesleki, bilimsel ve teknik hizmetler, kamu ve savunma hizmetleri, eğitim, sanat, spor, eğlence gibi alanlarda faaliyet gösteren firma sayısı her geçen yıl artmaktadır.

2020'de Pandemi esnasında üretim faaliyetinin çöküşü ve sonrasında petrol fiyatlarındaki düşüş, sanayi ürünlerinin üretici fiyatlarında %4 oranında bir azalmaya sebep olmuş ve hizmetler sektörü toplamda %8 azalarak 1,221,5 milyar Euro'luk bir GSYİH kaydetmiştir. (2019 yılında 1,333,5 milyar avro). Öte yandan Sanayi %11,1, tarım %6,0 ve inşaat sektörü %6,3 oranlarında daralmıştır.

Özellikle konaklama ve restoran hizmetleri %36 katma değer kaybı ve %7,5 istihdam oranı ile ağır bir darbe almıştır. Hizmet sektörlerinde yaşanan en belirgin düşüşler: ticaret, ulaşım, oteller ve restoran hizmetlerinde (%-16); sanat, eğlence ve konut tipi eşya onarımında (%-14,6); mesleki, bilimsel teknik, idari faaliyetlerde ve danışmanlık hizmetlerinde ise (-10.4%) olarak gerçekleşmiştir.

2021 yılının ilk üç çeyreğinin gelirleri 2019 yılının aynı dönemine göre karşılaştırıldığında ise, pandemi sonrası dijital teknolojilerin kullanımının yoğunlaşmasında ve e-ticaret destekli faaliyetlerde güçlü bir toparlanma gözlemlenmiştir.

2021 yılında özellikle pandemi esnasında kısıtlamalardan en çok etkilenen turizmle ilgili faaliyetler olmak üzere tüm hizmet sektörlerinde gelirler artmıştır. Konaklama sektöründe %47,8, seyahat acentelerinde %29,5, hava taşımacılığında %13,8, restoran sektöründe %28,3 oranında artışlar kaydedilmiştir. Bu sektördeki toparlanmalar ise aynı zamanda danışmanlık ve insan kaynakları faaliyetlerini olumlu etkileyerek %26,8 oranında bir artışa sebep olmuştur.

Madencilik

İtalya madencilik açısından kıt kaynakların söz konusu olduğu bir ülkedir. Maden ve minerallerin çıkarılması alanında kayıtlı firma sayısı 2010 yılında 5.000 iken 2022 yılı sonunda 3.747 olmuştur. Bu firmalardan izinli ve üretim yapanlar dikkate alındığında toplam sayı 1.760 civarındadır. Özellikle Po vadisinde ve Adriyatik Denizi açıklarında doğal gaz çıkarılması, ülkenin ana maden kaynağını oluştururken hem mevcut sahaların tükenmesi hem de kaynakların çıkarılmasını sınırlayan katı çevresel düzenlemeler nedeniyle sürekli ve durdurulamaz bir düşüş içindedir. Ancak, bu minerallerin çıkarılıp üretimleri iç talep için yetersiz kalabilmektedir.

Verilerin açıklandığı son yıl olan 2018'de 4.518 izinli maden çıkartma sahası bulunmakta ve bunların 2.170'i üretim yapmaktadır. 2018 yılında üretim faaliyetine devam eden 2.094 taş ocağı bulunmakta ve lisanslı 120 madenden ise sadece 76'sı maden çıkarma faaliyeti yürütmektedir. Doğal maden suları dahil olmak üzere, enerji dışı maden kaynaklarının ulusal düzeydeki miktarı 183,3 milyon ton olup, bunun %83'ü taş ocaklarından çıkarılan kireçtaşı, traverten, jips ve kum ve çakıl kaynaklardır. Eurostat verilerine göre İtalya, 2018'de enerji dışı minerallerin yurtiçinde çıkarılmasında AB'de önemli bir konum teyit ederek Almanya, Romanya, Fransa ve Polonya'dan sonra 5. Sırada gelmektedir.

Maden çıkarma işlemlerinin % 48,5'i Kuzey bölgelerinde yoğunlaşmıştır (83,1 milyon ton; +% 4,9), ardından Güney ve Adalar (55,9 milyon ton; -% 13,6) gelmektedir. Çıkarılan madenler çoğunlukla seramik, çimento marnı ve diğer endüstriyel madenlerdir. Enerji dışı maden kaynaklarının çıkarılma yoğunluğu ülke çapında %-1,4 azalmıştır. 2018 yılında ocaklardan elde edilen maden kaynakları 152,4 milyon tondur ve 2017'ye göre % -0,5 daha azdır. Maden kaynaklarının çıkarılması işlemleri %-11,1 azalmıştır. Doğal mineral suların çıkarılması işlemi +%1,7 artmıştır.

2018 yılında taş ocağı ve madenlerde (maden suları hariç) izinli ve üretim yapan işletme sayısı 1.760'tır. Bu işletmelerin %97,3'ü taş ocaklarında faaliyet göstermektedir. Bölgesel düzeyde, üretimde en fazla sayıda işletme Lombardiya 'da kayıtlıdır. (235). Daha sonra Toskana (212) ve Piedmont (170) bölgeleri gelmektedir. Madenlerde ise üretim yapan 47 firma bulunmaktadır. Bunlar Sardunya (12), Piedmont (9) ve Toskana (8) bölgelerinde bulunmaktadır.

Enerji

2020 yılında %9 küçülen İtalyan ekonomisi 2021 yılında diğer gelişmiş ülkelerle uyumlu olarak %6,7 oranında güçlü bir büyüme kaydetmiş ve 2022 yılında ise büyüme oranı %3,7 olarak gerçekleşmiştir. 2020 yılında İmalat sektörünün toplam katma değeri hacim olarak %8,8 azalmış, enerji sektöründe ise %10'luk daha belirgin bir düşüş kaydedilmiştir. 2021 yılında ise imalat sektörü %6,5 artmış, enerji sektörü ise %4,9'luk daha az belirgin bir büyüme kaydetmiştir. 2022 yılı sonu itibariyle İtalya'da kayıtlı 13.715 enerji tedarik firması bulunmaktadır.

Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme tedarik sektörü 2021 yılında %2,4 artış kaydederken kok kömürü ve petrol rafinerisinden elde edilen ürünlerin imalat sektörü ise katma değer seviyesini iki kattan fazla artırarak %145,6 oranında olağanüstü bir artış kaydetmiştir. (1,1 milyar avro). Mutlak olarak cari fiyatlarla bu iki sektör 33,9 milyar avroluk bir katma değer üreterek GSYİH'ye %1,9 oranında bir katkı yapmıştır.

2019 yılında kullanılabilir brüt enerji açısından birincil enerji talebinin dağılımı doğal gazda %38,5, petrol ve petrol ürünlerinde %38,5, yenilenebilir ve biyom-sıvılarda %18,7, katı yakıtlarda %4,1 ve elektrikte %2,1 dir.2020 yılında bu oranlar doğal gazda %40,6, petrol ve petrol ürünlerinde %33,1, yenilenebilir ve biyom sıvılarda %20,2, katı yakıtlarda %3,3 ve elektrikte %1,9 olarak gerçekleşmiştir.2021 yılında ise kullanılabilir brüt enerji açısından birincil enerji talebi, bir önceki yıla göre yıllık %6,2 artışla 153.024 bin ton eşdeğer petrol (TEP/toe) olmuştur. Kullanılabilir brüt enerjinin %40,9'u doğal gaz, %32,9'u petrol ve petrol ürünleri, %19,5'i yenilenebilir ve biyo-sıvılardan, %3,6'ı katı yakıtlardan, %2,4'ü elektrikten ve %0,8'i yenilenemeyen atıklardan oluşmaktadır.

İtalya'nın enerjide dış kaynaklara bağımlılığı bulunmaktadır. Ülkenin dışa bağımlılık derecesinin bir göstergesi olan net ithalatın kullanılabilir brüt enerjiye oranı 2020 yılında %73,4 seviyesindeyken, bu oran 2021 yılında %74,9 seviyesine çıkmıştır.

2021'de nihai enerji tüketimi bir önceki yıla göre %11,4 artarak 114.781 bin TEP/toe olarak belirlenmiştir. İlgili artış özellikle ulaşımda %22,1, konutta +%8,2 ve sanayide +%6,7 olmak üzere tüm sektörlerde yaşanmıştır.

Elektrik talebi, 2020 yılında bir önceki yıla göre %5,6 düşüşle 301,7 TWh olarak gerçekleşmiştir. 2020'de ko-jenerasyon üretiminin payı 105,9 TWh'ye ve sadece elektrik üretim tesislerinin üretim payı ise 77,3 TWh'ye ulaşmıştır. 2021 yılında elektrik talebi ise bir önceki yıla göre %5,5 artarak 317,6 TWh (geçici veri) olarak gerçekleşmiş ancak pandemi öncesi seviyenin halen altında kalmıştır. Geleneksel termoelektrik kaynağı en büyük talebi karşılayan kaynak olmaya devam ederken, 2021'de rüzgâr kaynağı yaklaşık 21 TWh üretimle tarihi rekora ulaşmıştır. Enerjinin karbondan arındırılması bağlamında, 2020'de bio-metanın 99 milyon metreküplük üretim seviyesinden 2021 yılında 159 milyon metreküp seviyesine gelmesiyle gaz şebekesinin yenilenebilir enerjide bir vektör olarak kullanıldığı gözlemlenmektedir. LNG'nin taşımacılıkta bir yakıt olarak kullanılma oranının 2020 yılında 165 milyon metreküpten 2021 yılında 230 milyon metreküp seviyesine ulaşması da yine bu sürece katkı sağlamaktadır. 2021 yılının Haziran ayından itibaren elektrik fiyatları geometrik olarak artmaya başlayınca pandemi sonrası yavaşlayan ekonominin daha da yavaşlamaması amacıyla 2022 yılının ikinci çeyreği için, elektrik sektöründe hem haneler hem de mikro işletmeler için 16,5 kilovattın üzerindeki sistem masraflarının kaldırılması ve gaz arzında uygulanan masraf ve KDV'nin düşürülmesi öngörülmüştür.

2022 yılının ikinci yarısında doğalgazda yüksek fiyatlara maruz kalan İtalya, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi gaz tüketimini azaltmıştır. Eurostat verilerine göre, AB'de doğal gaz tüketimi Ağustos 2022-Ocak 2023 döneminde, 2017-2022 yılının aynı dönemlerinin ortalamasına göre %19,3 azalmıştır. İtalya ise doğal gaz tüketimini Avrupa ortalamasının biraz altında, yaklaşık %19 seviyesinde azaltmıştır.

2021 yılında Doğalgaz enerjisinin %45'ini Rusya'dan alan İtalya, enerjide çeşitlendirme politikası kapsamında yenilenebilir santralleri kurulması için bürokratik prosedürlerin basitleştirilmesi, AB Komisyonu inisiyatifi olan Azerbaycan'dan başlayıp İtalya'nın Brindisi şehrine kadar gelen Güney Gaz Koridoru (SCP-TANAP-TAP), Cezayir'den başlayan ve Tunus üzerinden Sicilya'ya ulaşan TransMed boru hattı, Libya'nın batısından başlayıp Tunus üzerinden Sicilya'ya ulaşan GreenStream gibi tam dolu olmayan gaz boru hatlarından akışları artırmak ve henüz faaliyette olmayan, Türkmenistan'dan Azerbaycan'a ve Güney Gaz Koridoruna bağlanacak olan Trans Hazar Boru Hattı projesini takip etme gibi yaklaşımlar belirlemiştir. Enerji tedarikinde çeşitlendirme politikası kapsamında diğer bir alternatif olarak Amerika Birleşik Devletleri, Katar Angola ve Cezayir aracılığı ile sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) alımı ve bu kaynak ile elektrik enerjisi üretimi değerlendirilmekte ve 2023-24 kışına kadar Rusya'dan alınan doğal gazın sifra indirilmesi gündemdedir. Snam tarafından açıklanan verilere göre 2022 yılında İtalya'nın ithal ettiği doğal gazın %16'sı Rusya'dan (%61 oranında azaltarak) ve %34'ü ise Cezayir'den gelmiştir. Böylelikle, İtalya'nın en çok gaz ithal ettiği ülke, bir önceki yıla göre arzi yüzde 11 artan Cezayir olmuştur. Bunu %14,8 ile Azerbaycan ve %10 ile Kuzey Avrupa takip etmiştir

(<https://www.today.it/attualita/da-dove-arriva-gas-italia-forniture-russia-gasdotti-mappa.html>;

https://dgsaie.mise.gov.it/pub/sen/relazioni/relazione_annuale_situazione_energetica_nazionale_dati_2021.pdf;

<https://formiche.net/2022/02/ucraina-gas-di-maio-algeria/>).

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

Ticareti Etkileyen Kültürel Faktörler

Akdeniz ülkelerinde olduğu gibi İtalya'da da piyasaya girişte en etkili yöntem yüz yüze görüşme yapmaktır. Ülke genelinde yabancı dillerin yaygın kullanılmaması sebebiyle ikili ticari ilişkilerde tercüman kullanımı gerekebilmektedir. İş çevrelerinde yaygın yabancı dil İngilizcedir. Ülkede bir toplantıya başlarken, bitirirken ya da anlaşmaya varıldığında el sıkışmak yaygındır. Tüm anlaşmalar yazılı hale getirilir ve imzalanır. Kuzey İtalya'da yerleşik firmalar arasında yapılan ticari sözleşme kuralları Güney İtalya'da yerleşik firmalara nazaran daha belirgindir. Kartvizitlerin bir yüzünün İngilizce diğer tarafının ise İtalyanca bastırılması uygun olacaktır. İtalya kültüründe sosyal ve kültürel ilişkiler oldukça ön plandadır. Bu nedenle, iş konuşurken arada sanatsal ve kültürel konulardan da bahsetmek önemlidir.

Akdeniz ülkelerinde her ne kadar randevu saatlerinde küçük gecikmeler yaygın olsa da toplantı zamanına uyulmalıdır. Kartvizit alışverişi yapmak yaygındır ve kartvizitinizin arkasında İtalyanca tercüme olması şık olacaktır.

İtalyan iş kültüründe kişisel ilişkiler büyük bir rol oynamaktadır. İtalyanlar tanıdıkları ve güvendikleri kişilerle çalışmayı tercih ettikleri için üçüncü taraf tanıtımları yardımcı olabilmektedir. Ayrıca, ortaklar arasındaki kişisel ilişkiyi derinleştirdiği için, insanların mümkün olduğunca sık yüz yüze görüşmeleri de tercih edilir.

İşletmeler genellikle Pazartesi'den Cuma'ya saat 8.30/9.00 ile 17.00/18.00 arasında çalışmaktadır. Öğle arası 1 veya 2 saattir. Ağustos ayında, dini kutlamalarda ve diğer ulusal tatil günlerinde herhangi bir toplantı düzenlenmemesi önem arz etmektedir.

İtalya, tarihi kültürü ve doğal güzelliği turistler için favori bir ülke olması sebebiyle, İtalyanlar yabancılara karşı çok naziktir. İletişim kurmak için doğru dili ve doğru jestleri kullanma yeteneği, özellikle İtalya'da çok önemlidir. Genellikle iş ilişkisi kurulacak kişilerle ilk temas resmi olmalıdır. E-posta gönderilmesi ve ön telefon görüşmesi yapılması önerilmektedir. Son zamanlarda İtalyan şirketleri, işlerini tanıtmak ve bir iletişim ağı oluşturmak için LinkedIn ve Facebook gibi sosyal medyayı yaygın bir şekilde kullanmaktadır. İlk temastan sonra telefon, faks veya e-posta yerine yüz yüze görüşme yapılması tercih edilmektedir.

Para Kullanımı

1 Ocak 2002'den bu yana İtalya'nın resmi para birimi Euro'dur (€). İtalya'da başta büyük şehirler olmak üzere kredi kartları yaygın biçimde kullanılmaktadır. Diğer taraftan, 2023 yılı bütçe kanununda yapılan düzenleme ile nakit kullanım tutarı 1.000 avrodan 5.000 avroya yükseltilmiştir (197/2022 sayılı 2023 Bütçe Kanunu, Bknz. Madde.1 Paragraf 384.; <https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/12/29/22G00211/sq>). Böylelikle 5000 avro üzerindeki işlemlerde nakit kullanımı kabul edilmemektedir.

Bununla birlikte, kullanım limitindeki bazı istisnalar geçerliliğini korumakta olup perakende ticaret operatörlerine ve seyahat acentelerine ve İtalya'da ikamet etmeyen yabancı vatandaşlar (turistler) için 15.000 Euro'ya kadar Gelir İdaresine bildirimde bulunmak kaydıyla

nakit ödeme yapmak mümkündür. 1889/2005 sayılı AB Yönetmeliği çerçevesinde yolcu beraberinde getirilebilecek nakit tutar 10.000 avrodur.

Pasaport ve Vize İşlemleri

Türk vatandaşları için Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri ise 180 gün içinde 90 günü aşmamak kaydıyla, anılan ülkeye yapacakları seyahatlerinde vizeden muafıdır. (Vatikan Şehri için de geçerlidir).

Ülkeye girişte, Avrupa Topluluğu vatandaşları için pasaport ya da nüfus cüzdanı yeterlidir. İtalya vizesi, yurt dışındaki İtalya Büyükelçiliği veya Konsolosluk Bölümleri tarafından verilir. İtalya turistik vize süresi bir yıl için maksimum 90 gündür. Vize uygulamasının olmadığı ülke vatandaşları için 90 günü aşmamak ve çalışmamak kaydıyla geçici giriş hakkı mevcuttur.

Resmi Tatiller ve Çalışma Saatleri

- 1 Ocak 2023 Yeni Yıl (1 Ocak)
- 6 Ocak 2023 Dini Bayram – Epifani (6 Ocak)
- 10 Nisan 2023 Dini Bayram- Paskalya (Mart/Nisan) *değişebilmektedir. (10 Nisan 2023 Pazartesi)
- 25 Nisan 2023 Milli Bayram- Kurtuluş Günü (25 Nisan-Liberazione dal nazifascismo (1945)
- 1 Mayıs 2023 İşçi Bayramı (1 Mayıs)
- 2 Haziran 2023 Milli Bayram- Cumhuriyet Bayramı (2 Haziran)
- 29 Haziran 2023 Dini Bayram- S. Pietro e Paolo (29 Haziran, sadece Roma)
- 15 Ağustos 2023 Dini Bayram- Assumption (Assunzione di Maria-15 Ağustos)
- 1 Kasım 2023 Dini Bayram- Azizler Günü (Ognissanti)
- 8 Aralık 2023 Dini Bayram – Masumiyet Günü (Immacolata Concezione)
- 25 Aralık 2023 Dini Bayram- Noel (Natale di Gesù)
- 26 Aralık 2023 Dini Bayram- Aziz Stephan Günü (Santa Stefano)

(Ayrıntılı bilgi için: https://presidenza.governo.it/ufficio_cerimoniale/cerimoniale/giornate.html)

İtalya’da haftalık çalışma saati toplam 40 saattir. Çalışanların yılda 30 işgünü tatil yapma hakkı vardır.

İtalya’da çalışma saatleri genelde aşağıdaki gibidir:

Bankalar: Pazartesi-Cuma: Sabah (08.30- 13.30) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Resmi Daireler: Pazartesi-Cuma: Sabah (08.00- 14.00) – Öğleden sonra (14.30-16.00)

Büyük mağazalarda, süpermarketlerde ve hipermarketlerde öğle tatili uygulaması olmamakla birlikte, tatil günlerinde ve dini bayramlarda özellikle ağustos ayının tamamında öğle tatili uygulaması yapılabilmektedir.

Yerel Saat

Greenwich'e göre İtalya sonbahar ve kış mevsimlerinde (güneş saatine göre) GTM +1 saat ileridedir. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde ise yasal saat uygulamasına göre +2 GTM ileridedir. Sonbahar ve kış aylarında İtalya yerel saati Türkiye'ye göre 2 saat gerideyken, ilkbahar ve yaz aylarında ise saat farkı 1'e inmektedir.

Kullanılan Lisan

Ülkenin resmi dili İtalyanca'dır. İtalyanca aynı zamanda Avrupa Birliği'nin, San Marino'nun, Vatikan Devleti'nin resmi dili olmakla beraber, Malta ve İsviçre'de de konuşulmaktadır. İtalya'da çift dil konuşulan Bölgeler aşağıda verilmektedir:

- Valle d'Aosta Bölgesi: Fransızca
- Trentino-Alto Adige Bölgesi: Almanca
- Friuli-Venezia Giulia: Slovence ve Almanca

Ulaşım

Sınır Kapıları: İtalya'da karayolu taşımacılığında 10 ilde kullanılan 13 sınır kapısı bulunmaktadır:

- Aosta (AO) ilinde: Traforo del Gran S. Bernardo, Traforo del Monte Bianco
- Domodossola (VB)
- Ventimiglia (IM)
- Limone Piemonte (CN)
- Luino (VA)
- Como – Ponte Chiasso (CO)
- Tirano
- Tarvisio (UD)
- Gorizia (GO)
- Trieste (TS) ilinde: Ferneti, Rabuiese, Villa Opicina

Ülkedeki deniz, hava ve kara sınır kapıları listesi aşağıdaki linkte bulunmaktadır:

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310\(02\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/IT/TXT/HTML/?uri=CELEX:52017XC0310(02)&from=EN)

Havalimanları: Ülkede yolcu trafiği için toplam 39 havalimanı bulunmakta olup havalimanı bulunan şehirler ve havalimanları aşağıda yer almaktadır:

Alghero, Ancona, Bari, Bergamo, Bologna, Brescia, Brindisi, Cagliari, Catania, Comiso, Crotone, Cuneo, Floransa, Foggia, Cenova, Lamezia Terme, Lampedusa, Milano Linate, Milano Malpensa, Napoli, Olbia, Palermo, Pantelleria, Parma, Perugia, Pescara, Pisa, Reggio Calabria, Rimini, Roma Ciampino, Roma Fiumicino, Salerno, Taranto, Torino, Trapani, Treviso, Trieste, Venezia, Verona.

Stratejik öneme ve uluslararası hub özelliği bulunan havalimanları; Milano Malpensa, Roma Fiumicino ve Venezia'dır.

Stratejik öneme sahip havalimanları ise; Bari, Bologna, Cagliari, Catania, Firenze, Lamezia Terme, Napoli, Palermo, Pisa, Torino'dur.

Ülkedeki havalimanları hakkında ayrıntılı bilgilere aşağıda sunulan İtalyan Sivil Havacılık Otoritesinin resmi web sitesi olan (<https://www.enac.gov.it/aeroporti/infrastrutture-aeroportuali/aeroporti-in-italia>) linkinden ulaşılabilir.

Uluslararası Deniz Limanları: İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir.

İtalya Ulusal Liman İdarelerine bağlı uluslararası liman sayısı 57'dir; Toplam mal/ton kategorisinde en önemli uluslararası limanlar sırasıyla: Trieste, Cenova, Cagliari-Sarroch, Livorno ve Gioia Tauro'dur. İtalya'da dış ticaretin %36'sı deniz yolu ile %50'si Kara yolu ile %12'si Hava ve %2'si demiryolu ile gerçekleştirilmektedir.

2019 Yılında Türkiye, İtalya'nın MED ve MENA bölgesinde deniz ticaretindeki ilk 3 ortağı arasında bulunmaktadır. Limanların taşıma istatistiklerine ilişkin 2022 yılı verilerinin yer aldığı link aşağıda sunulmaktadır:

- https://www.assoporti.it/media/11931/adsp_movimenti_portuali_genset_2022_aggiornato_su_modifica_dati_adsp_al_22122022.pdf
- http://www.assoporti.it/media/7377/srm_assoporti.pdf

Demiryolu Ağı: İtalya demir yolu ağı boyunca uzanan koridorlar şunlardır:

- İsviçre Sınırı: Ren-Alp Koridoru: Milano ve Novara üzerinden Cenova'ya devam etmektedir.
- Avusturya Sınırı (Brenner) İskandinav-Akdeniz Koridoru: Bologna- Roma ve Napoli üzerinden Sicilya'ya ulaşmaktadır.
- Baltık-Adriyatik Koridoru: Ravenna'dan başlayıp kuzeye doğru Venedik üzerinden Slovenya ve Avusturya'ya kadar uzanmaktadır
- Fransa Sınırından Slovenya Sınırına: Akdeniz Koridoru: Torino-Milano-Verona-Venedik-Trieste

İtalya'da ulaştırma biçimlerine göre ağlar ve ilgili kuruluşlar için ayrıntılı bilgilere (https://transport.ec.europa.eu/transport-modes/rail/ertms/contributing/countries/italy_en) linkinden ulaşılabilir.

Diğer taraftan İtalya'da 16.700 km üzerinde demir yolu ağı ile 2.000'in üzerinde istasyon kişilerin ve malların sürdürülebilir hareketliliğini sağlamak için faaliyet göstermektedir. Aktif olmayan hatlarla birlikte İtalya'da demir yolu ağı uzunluğu 24.220 km civarındadır. İtalya Uluslararası Demiryolları Birliği'nin de bir üyesidir.

Yerel Saat

Greenwich'e göre İtalya sonbahar ve kış mevsimlerinde (güneş saatine göre) GTM +1 saat ileridedir. İlkbahar ve yaz mevsimlerinde ise yasal saat uygulamasına göre +2 GTM ileridedir.

Sonbahar ve kış aylarında İtalya yerel saati Türkiye'ye göre 2 saat geridedir. İlkbahar ve yaz aylarında ise saat farkı 1'e inmektedir.

Yerel Ölçü Birimleri

Ülkede metrik sistem kullanılmaktadır.

Telefon Kodları:

İtalya ile iletişim kurmak için önce ülke kodu +39 ve ardından 9 haneli telefon numarası girilir.

Telefon Kodları

İtalya ile iletişim kurmak için önce ülke kodu +39 ve ardından 9 haneli telefon numarası girilir.

Konaklama

Önemli bir turizm ülkesi olan İtalya geniş bir otel ağına sahiptir. Ülkedeki havalimanları ve otellerde kiralık araç hizmetlerine kolayca erişim sağlamak mümkündür. Aynı şekilde restoran hizmetleri de gelişmiştir. Turistik yerler ile ilgili yararlı bilgilere aşağıdaki resmi linkten erişmek mümkündür ayrıca Kovid-19 gelişmelerine ilişkin olarak da Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sayfası aşağıda sunulmaktadır:

- <https://www.italia.it/en>
- <https://www.salute.gov.it/portale/nuovocoronavirus/dettaglioContenutiNuovoCoronavirus.jsp?lingua=en&id=5412&area=nuovoCoronavirus&menu=vuoto>

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Dünya Bankası tarafından son yayınlanan 2020 yılı “Doing Business” raporuna göre 60,5 milyon nüfusu ve kişi başına düşen 35 bin ABD doları milli geliriyle İtalya, dünya ülkeleri sıralamasında iş yapma kolaylığı sıralamasında 58’inci; iş kurma sıralamasında 98’inci; inşaat ruhsatları/izinleri sıralamasında 97’inci; mülk edinme sıralamasında 26’inci; krediye erişim sıralamasında 119’uncu; azınlık yatırımcılarının koruması sıralamasında 51’inci; vergi ödeme sıralamasında 128’inci; sınır ötesi ticaret sıralamasında 1’inci; sözleşmeleri yürürlüğe koyma sıralamasında 122’inci; elektrik bağlatma sıralamasında 38’inci; ödeme sıkıntılarının çözümünde 21’inci sırada yer alan bir ekonomidir.

İtalya yabancı yatırımcılar için cazip bir pazar olmanın yanı sıra, bürokratik süreçlerin yavaşlığı ve karmaşıklığı, vergi kolaylıklarının yetersizliği, işgücü maliyetlerinin yüksek oluşu nedeniyle bazı zorluklar ile karşılaşılabilir. İtalyan Mevzuatı uyarınca yurtdışında yerleşik gerçek ve tüzel kişiler tarafından %100 yabancı sermayeli şirket kurmak mümkündür. Yabancıların aynı zamanda mevcut İtalyan firmalarına ortak olmak ya da birlikte ortaklık kurma imkânı da bulunmaktadır. Dolayısıyla, gerekli hukuki prosedürlerin tamamlanması halinde, yabancıların İtalya’da ortaklık ve/veya şirket kurması ya da şube ve temsilcilik ofisi kurmaları önünde herhangi bir engel yoktur.

İtalya’da anonim şirket, limited şirket ve basitleştirilmiş limited şirket kurmak mümkündür. Söz konusu şirket türlerine ilişkin detaylı bilgi aşağıda yer alan tabloda sunulmaktadır.

Şirket Türü	Hissedar Sayısı	Asgari Sermaye	Yükümlülükler
Anonim Şirket (Società Per Azioni/S.p.a)	Asgari 1	50.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata/ S.r.l.)	Asgari 1	10.000 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı
Basitleştirmiş Limited Şirket (Società Responsabilità Limitata Semplificata/S.r.l.S)	Asgari 1	1 avro	Katıldığı sermaye payı ile kısıtlı

Kaynak: <https://www.ice.it/en/invest/starting-business-italy-2>

Organizasyonel esnekliği ve sınırlı sorumluluk dolayısıyla limited şirket, İtalya’da en fazla tercih edilen şirket türüdür. Geçmişte daha çok küçük şirketler limited şirket şeklinde kurulurken, günümüzde büyük ve aktif işletmeler de limited şirket olarak kurulabilmektedir. Limited şirket yapılanmasında, şirket ortakları, şirket adına ve hesabına hareket etseler dahi şirket yükümlülüklerinden kişisel olarak sorumlu tutulmamaktadır.

2012 yılında benimsenen “Cresci Italia” başlıklı Kararname kapsamında yapılan yeni düzenlemeler çerçevesinde, İtalya’da iki tip limited şirket kurulabilmektedir. Klasik anlamdaki limited şirket, yani S.R.L ve basite indirgenmiş limited şirket yani S.R.L.S (S.R.L semplificata). Medeni Kanunu'nun 2463 inci maddesi kapsamında düzenlenen klasik anlamdaki limited şirket (S.r.l) yapısında, minimum kayıtlı ve fiilen yatırılmış sermaye arasında ayırım bulunmaktadır. Yeni kurulacak bir limited şirket için, gerekli minimum sermaye tutarı 1

avrodur. Eğer sermaye tutarı 10.000 avro ve üzeri ise, şirket sözleşmesindeki kayıtlı sermayenin %25'i şirket ana sözleşmesinin ortaklar tarafından imzalanması ile birlikte ödenmelidir. Eğer sermaye tutarı 1 avro ile 10.000 avro arasında ise, kayıtlı sermaye sadece nakit olarak ve tümüyle ana sözleşmenin onay safhasında ödenmelidir.

Medeni Kanunu'nun 2463-Bis maddesi çerçevesinde ise, girişimciliği desteklemek üzere uygulamaya konulan basite indirgenmiş limited şirket (S.R.L.S) kuruluşu düzenlenmektedir. Buna göre, kuruluş sözleşmesinin noter tarafından yapılması gerekmemektedir. Şirket kuruluş sözleşmesi, Adalet Bakanlığı, Maliye Bakanlığı ve Ekonomik Kalkınma Bakanlıkları tarafından belirlenmiş standart bir modele göre gerçekleştirilmekte olup, bunun dışına çıkılamamaktadır. Basite indirgenmiş limited şirket, 35 yaş altındaki genç girişimciler tarafından kurulabilmektedir. Bu şirketlerin klasik limited şirketten temel farkı ise, kuruluş maliyetleridir. Kuruluş sermayesi basite indirgenmiş limited şirketlerde de 1 avrodur. Ancak, klasik türdeki limited şirketten farklı olarak, kayıtlı sermaye tutarı minimum 1 avro, maksimum 9.999 avro olabilmektedir. Sermaye nakit olarak ve tümüyle şirket kuruluşu esnasında ödenmelidir. Şirket ortakları sadece gerçek kişiler olabilmekte, tüzel kişilikler ise şirkete ortak olamamaktadır. Bu tür limited şirketler tek ortaklı da kurulabilmektedir. Diğer yandan, Kanun tarafından belirlenmiş standart bir model çerçevesinde noter tarafından hazırlanan ana sözleşme için, bu hizmet karşılığında noter tarafından bir ücret alınmamaktadır.

Şirket Kurma Prosedürleri

İtalya'da yabancıların şirket kurması için gerekli belgeler arasında Vergi Numarası ve dolayısıyla çalışma ve oturma izninin alınması zorunluluğu bulunmakta bu belgelerin sağlanamadığı durumlarda ülkemizde yerleşik kişilerin bu yöndeki girişimlerinden müspet sonuçlar elde edilememektedir. Bu nedenle, daha çok bir İtalyan firması ya da ülkede yerleşik müteşebbisler ile ortaklık kurulması suretiyle yapılan yatırımlar tercih edilmektedir.

Şirketin kuruluşundaki maliyet avantajlarının bulunması ile basite indirgenmiş limited şirketlerin bazı kısıtlayıcı noktaları bulunmaktadır. Bunlardan bir tanesi, yukarıda belirtildiği üzere şirketin ana sözleşmesinin standart bir model olması ve bunun dışına çıkılamaması nedeniyle, yönetsel elastikiyetin bu şirketlerde daha düşük olmasıdır. Bir diğeri, bu şirketlerin ana sermayesinin yükseltme limiti 9,999 avro olduğundan, şirketin büyüme hedefi doğrultusunda ilave edinilecek mal ve teçhizatların olması halinde, kayıtlı sermaye yetersiz kalacağından bu şirketler işlevselliğini yitirebilmektedir.

Gerek klasik anlamda gerekse basite indirgenmiş limited şirket kuruluşunda, öncelikle, "vergi numarası" (codice fiscale) alınması gerekmektedir. Vergi numarası, geçerli bir vize veya İtalya'da ikametgah belirtilmeden Türkiye'deki İtalyan Konsolosluklarından alınabilmektedir. Geçerli pasaport ve kimlik ile bizzat başvurulması yeterlidir. Başvuru yapıldıktan sonra, vergi numarası hemen çıkarılabilmektedir. Vergi numarası almanın diğeri bir yolu, İtalya'da işlemleri takip edecek bir kişiye vekaletname verilmesidir. Vekalet verilen kişi, İtalya'daki Maliye Ofislerinden (Agenzia dell'Entrate) vekil eden kişi adına vergi numarası talep edebilmekte olup ancak bu durumda, vekil eden kişinin başvuru sırasında geçerli bir vizesi bulunması gerekmektedir. Şirket kuruluşunda, şirket ana sözleşmesi noter tarafından

hazırlanarak, yine noter tarafından Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine bildirilmektedir.

Şirket kurulumu için notere sunulması gereken belgeler aşağıda yer almaktadır:

- Tüm ortak ve yöneticilerin kimlikleri,
- Ortakların vergi numaraları (codice fiscale),
- Ortakların şirket kuruluş akdinde hazır bulunması veya temsili bir vekaletname vermiş olmaları,
- Şirket unvanı,
- Şirket adresi,
- Sermaye miktarının ödenmiş olması,
- Şirket yöneticisinin bu görevi kabul ettiğine dair imzalı beyanı,
- Şirket ana sözleşmesi (italyanca).

Şirket sözleşmesinin noter huzurunda imzalanması ile birlikte şirket kurulmuş sayılmaktadır. Ardından şirketin sicile kaydı gerekmektedir. Sicile kaydedilmesi sonrasında, şirket yasal mevcudiyete kavuşmaktadır. Diğer taraftan 21 Kasım 2021 tarihinde yapılan yeni düzenlemeye göre, merkezi İtalya'da bulunan ve sermayesi nakit olarak ödenmiş limited şirketler (S.r.l.) ile basitleştirilmiş limited şirketlerin (S.r.l.s.) kuruluş sözleşmesi, Noter tarafından, sözleşme taraflarının video konferansa katılımıyla, elektronik ortamda kabul edilebilecektir. Yeni mevzuatın 2. maddesi uyarınca, "online" limited şirket kurulması için gerekli ön koşulların mevcut olması gereklidir. Mevzuatın uygulanabilirliği açısından, şirket kuruluş sözleşmesi münhasıran İtalya merkezli limited şirketlere ve basitleştirilmiş limited şirketlere atıfta bulunmaktadır. Diğer bir yenilik ise, Noter tarafından oluşturulacak bir cari hesaba ödenmiş sermayenin nakit para şeklinde yatırılmasıyla "online" limited şirket kurmak mümkün olabilmesidir. Kararname, bilişim araçlarının kullanımını destekliyor olsa da, Noterlerin şirket kuruluş aşamasındaki önemli rolü devam etmektedir.

Söz konusu kararnamenin 2. maddesi uyarınca, şirket kuruluş sözleşmesi, Ulusal Noterler Konseyi tarafından hazırlanan ve yönetilen elektronik platform tarafından yönetilecektir. Bu kapsamda:

- Kimlik doğrulaması,
- Dijital imza hamilinin doğrulanması,
- Dijital imza hamili tarafından imzalan belge ve sertifikaların geçerliliğinin doğrulanması ve tasdik edilmesi,
- Video konferasanta taraflar tarafından ortaya konulan iradenin izlenmesi,
- İmzalanacak sözleşmenin görüntülenmesi,
- Sözleşmenin saklanması,
- Her türlü faaliyetin izlenebilirliği/takibi,
- Özel bir dijital imzanın taraflara verilmesi gerçekleşecektir.

Ticaret sicil kaydı, faaliyette bulunulacak bölgenin Ticaret Odasınınca düzenlenmektedir ve her şirket bağlı bulunduğu ticaret odasından bir sicil numarası almak zorundadır.

Ticaret Odası tarafından talep edilen belgeler ise:

- Şirket sözleşmesi, (adres ve sermaye gibi detayları içerecek şekilde),
- Kayıtlı ve ödenmiş sermaye miktarı,

- Yöneticilerin isim ve kişisel bilgileri,
- Her yöneticiye verilen sorumluluklar,
- Her limited şirket için (S.p.A. or S.r.l.) mali durum belgesini Ticaret Odası bünyesindeki şirket siciline vermek zorundadır.
- Mali durum belgesi İtalyanca düzenlenmesi ve aşağıdaki bilgileri içermek zorundadır.
- Kar ve zarar hesabı,
- Bilanço,
- İstenildiği takdirde yönetici ve bağımsız denetici raporlarıdır.

Diğer taraftan, şirket kurma süreçlerine 2023 yılı itibarıyla bir takım kolaylaştırıcı uygulamalar getirilmiştir (<https://www.gazzettaufficiale.it/eli/id/2022/10/21/22G00162/sq>; <https://www.partitaiva.it/costituzione-telematica-srl/>; <https://www.partitaiva.it/srl-online/>). 21/10/2022 tarihli ve 247 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe giren sermayesi nakit olarak ödenmiş İtalya merkezli limited şirketlerin kuruluş sözleşmeleri modellerinin tanımına ilişkin Şirketler ve Made in Italy Bakanlığı'nın 26 Temmuz 2022 tarihli ve 155 sayılı Yönetmeliği uyarınca (bu yönetmelik 08 Kasım 2021 tarihli ve 183 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 2.maddesinin 3.paragrafının aktive etmektedir), İtalya'da Limited Şirket kurulumu için "online" prosedür uygulamasına geçilmiştir.

Limited Şirket kurulum sisteminin dijitalleşmesi, çeşitli bürokratik ve vergiyle ilgili işlemleri hızlandırmayı mümkün kılarak prosedürleri kolaylaştırmıştır. Aynı zamanda "video konferans" aracılığıyla basit ve hızlı bir şekilde online Srl açmak mümkün hale gelmiştir.

2023 yılındaki bu yenilik sayesinde, kuruluş maliyetleri (noter masrafları) başta olmak üzere özellikle zaman tasarruf edilmektedir. Bu kolaylıkların yanı sıra, "online" S.R.L. şirket kurulumu için kesin kurallar da getirilmiştir:

S.r.l. ve S.r.l.s. şirketlerin "online" kurulması için aşağıdaki şartların sağlanması gerekmektedir:

- Bu şirketler (S.r.l. ve S.r.l.s) mevzuat kapsamında öngörülen "standart" tüzükleri kullanılmalıdır,
- İtalya'da yerleşik olmalıdır,
- Ödenmiş sermaye nakit olarak yatırılmalıdır,
- Şirket kurulumunu yapan şahısların (tümü veya bir kısmı) video konferansta bulunmak zorundadır.

"Online" S.r.l. şirketi kurma prosedürleri "gerçek" kişiler için 5 iş gün, diğer tüm hallerde ise 10 iş gün sürmektedir. Yukarıda belirtilen sürelerde Srl'nin online prosedür ile kurulumunu resmi olarak gerçekleştirmek mümkün olmuyorsa, bu gecikmeyi resmi olarak gerekçelendirme yükümlülüğü vardır. Notersiz kurulan S.r.l. şirketin kurulumu tamamen "online" olarak resmileşmekte olup, başvuru sahiplerinin kişisel olarak bir makam (çoğu durumda noter) veya herhangi bir yetkili organ huzuruna çıkma zorunluluğu bulunmamaktadır. Ortakların, Srl'nin Medeni Kanun tarafından öngörülen geleneksel prosedürü izleme veya "online" prosedürler ile kurulma konusunda seçim hakkı bulunmaktadır. Sermayenin ödenmesi/yatırılması, hissedarlar tarafından AB içinde faaliyet gösteren bir kuruluşta açılmış bir banka cari hesabı kullanılarak yapılabilir ve ayrıca ortaklık paylarına ilişkin tüm belgelere "online" olarak erişim sağlanabiliyor olması gerekmektedir.

Limited Şirket'in kurulması için üstlenilen giderlerin hesap bakiyesi, banka veya finans kuruluşu tarafından sunulan hizmetler aracılığıyla, "online" olarak da erişilebilir olmalıdır. İlgili tüm ortakları korumak için ödemeyi yapan kişilerin kimliklerinin ibraz edilmesi zorunludur.

Diğer bir sermaye şirketi türü olan anonim şirket (S.p.A.) kuruluşu da limited şirket kuruluşuna benzer bir kuruluş süreci gerektirmektedir. Diğer yandan, anonim şirket için gerekli minimum sermaye tutarı, 50,000 avrodur. Borsada işlem görmek isteyen şirketler için, anonim şirket şeklinde kurulma şartı bulunmaktadır. Bu şirketlerde giderler ve borçlar, şirket malvarlığından, sermayesinden ve şirketin ekonomik kaynaklarından ödenmektedir. Dolayısıyla, ortaklar şirket borçlarından kişisel varlık ve birikimleri ile sorumlu tutulamamaktadır. Yine, anonim şirketlerde de şirket ana sözleşmesi noter tarafından hazırlanmakta ve Bölge Ticaret Odasına kayıt amacıyla bildirilmektedir. Şirket ancak ticaret siciline kaydı halinde aktif hale gelmektedir.

İtalya'da şirket kuruluşu ve vergisel konular için İtalya Gelir İdaresi'nin Web Sitesinden ve aşağıda sunulan diğer linklerden bilgi edinmek mümkündür:

- https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2_.pdf
- <https://www.agenziaentrate.gov.it/portale/web/english/incorporation-and-registration-of-a-company>
- <https://www.impresainungiorno.gov.it/en/web/l-impresa-e-l-europa/setting-up-a-business>
- <https://www.ice.it/en/invest/startinq-business-italy>

Şube Açma Prosedürleri

Şube kuruluşuna ilişkin hususlar, 16 Mart 1942 tarih ve 262 sayılı İtalyan Medeni Kanunu'nun 2508. Maddesinde düzenlenmektedir ve şube tescili bu kanuna göre yapılmaktadır. İtalya'da şube kurabilmek için, kuruluş işlemlerinin noter vasıtasıyla yürütülmesi ve yetkili ticaret mahkemesi ve faaliyete geçilecek bölgede görevli alan ticaret odasına kaydolanması gerekmektedir. İtalyan Vergi Kanunu'nun 162. Maddesine göre kalıcı işyeri tanımı arasında şubeler de yer almaktadır (22 Aralık 1986 tarih ve 917 sayılı KHK Bknz.: <https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.del.presidente.della.repubblica:1986-12-22;917!viq=>).

Kalıcı işyeri veya şube tanımı ise söz konusu kanunda, iş yerinin varlığı ve işyerinin sabit olması ve faaliyetlerin bu sabit yer aracılığı ile yürütülmesi hususlarını kapsamaktadır. Şube, İtalya'da dolaylı bir şekilde faaliyet yürütmek üzere yabancılar tarafından yeni kurulan şirketlerden (subsidiary) ve temsilcilik ofislerinden ayrı bir yapılanmadır. Bu bağlamda, şube ayrı bir tüzel kişilik olmayıp faaliyetlerinden ana şirket sorumludur. İtalya'da Şubeye ilişkin bilgiler, Ticaret Odası bünyesinde yer alan Şirket Kayıt Birimine (Ticaret Sicili-Registro Delle Imprese) kaydedilmektedir.

Kuruluş sürecinin başında, yabancı şirketin söz konusu şube kuruluşuna ilişkin yönetim kurulu olarak; şube kurulumu, şube adresi, şube mali dönemi, yasal temsilcisi vb. gibi aldıkları kararları ve toplantı tutanakları gereklidir. Yine, şube temsilcisinin İtalya'da yerleşik olması, maaş ve şube ile ilgili tüm giderlerin ana şirket tarafından karşılanacağına garanti edilmesi gerekmektedir. Yasal temsilcinin vergi kodu alması, kurulum belgelerinin ve sözleşmenin noter huzurunda imzalanması, tüm bu evrakların Ticaret Odasına ve İtalyan Gelir İdaresi'ne teslim edilmesi ve bu işlemlerin ardından "INPS" olarak da bilinen İtalyan "Sosyal Güvenlik

Kurumu"na (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) bildirimde bulunulması gerekmektedir. Ayrıca, şirket ana sözleşmesi, şirket sözleşmesi ve yabancı şirket sicil bilgileri de şubenin bulunduğu bölgede Ticaret Siciline kayıtlı olmalıdır. Yabancı şirketlerin İtalya'da birden fazla şubesi var ise şirket ana sözleşmesi sadece ilk şube kurulumunda Ticaret Siciline kaydetmek yeterlidir. Yukarıda belirtilen tüm belgeler için İtalyanca bir çeviri sağlamak gerekli olacaktır.

Gerek AB içi gerekse AB dışından firmaların şube bilgileri her zaman Ticaret Siciline kayıt yoluyla yayınlanmalıdır. Söz konusu uygulamalar 89/666 sayılı AB direktifinde de gerekli kılınmaktadır. AB üyesi devletlerin AB içerisinde yer alan işletmeleri kayda almasına ilişkin yükümlülükleri bulunmakla birlikte, AB dışından bir şirketin şube tescili için ek yükümlülükler ülkelere göre değişebilmektedir. Vergi hususuna gelindiğinde ise, yabancı bir şirketin İtalya'daki bir şubesinin toplam geliri, İtalya'da yerleşik diğer İtalyan şirketlerin gelirinin belirlendiği yöntemlere göre hesaplanmaktadır. Ana şirket ile şube arasında maliyet ve gelir tahsislerinin daha iyi tanımlanabilmesi için Transfer Fiyatlandırma Anlaşması hazırlamak faydalı olabilecektir. Bunun için İtalyan Vergi İdaresi tarafından da kullanılan OECD Transfer Fiyatlandırması Rehberi kullanılmasının faydalı olabileceği değerlendirilmektedir

(https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2.pdf)

Temsilcilik Açma Prosedürleri

İtalyan hukukuna göre temsilcilik için resmi bir tanımlama bulunmamaktadır. Bu nedenle, "OECD Vergi Konularında Karşılıklı İdari Yardımlaşma Sözleşmesi"nin (OECD Convention on Mutual Administrative Assistance in Tax Matters) öngördüğü gereklilikler kapsamında İtalya'da temsilcilik açmak mümkündür. İtalya'daki yabancı şirketlerin tüzel kişiliği bulunmayan temsilcilik ofislerinin faaliyetleri temelde iki unsura dayanmaktadır. Buna göre temsilcilik ofisleri, yabancı şirket ile şirketin ürün ve hizmetlerini tanıtmak ve diğer ticari olmayan faaliyetler sürdürmelidir. Temsilcilikler, kalıcı ve süreklilik gerektiren bir temsil gerektirmemektedir. Temsilcilik ofisinin açılmasında, yerel ofisin, belli dokümanlarla birlikte, Bölge Ticaret Odası bünyesinde yer alan ekonomik ve idari endekse/sicile -Repertorio Economico Amministrativo (REA-Economic Administrative Index)- kaydolması gerekmektedir. Ana şirket, AB dışında bir ülkede faaliyet gösteriyorsa, bu şirketin kayıtlı bulunduğu ülkedeki İtalyan Büyükelçiliği tarafından düzenlenmiş, şirketin mevcudiyetini doğrulayıcı bir beyan da talep edilmektedir.

Eğer temsilcilik;

- Depolama, teşhir veya yabancı şirketin mallarının teslimi,
- Yabancı şirket için mal alımı veya bilgi temini,
- Kurulacak yabancı şirketin hazırlık faaliyetlerine yardımcı olmak amacıyla kuruluyorsa, vergilendirme açısından sürekli bir yapı olarak görülmemekte ve vergiye konu olmamaktadır.

Vergi açısından, bir temsilcili yabancı şirketin "daimi işyeri" olarak kabul edilmez ve bu nedenle İtalya'da herhangi bir vergilendirmeye tabi değildir. Ancak, temsilcilik ofisinin defter tutması, mali tabloları yayınlaması veya gelir vergisi veya KDV beyannamesi vermesi gerekli değildir. Ancak yapmış olduğu giderleri (örneğin personel giderleri, büro giderleri) belgelemek için olağan hesaplar tutulması gerekir (https://www.ice.it/en/sites/default/files/inline-files/doing_business_in_italy_2021_2.pdf).

Şirketlerin Tasfiyesi ve Feshi

İtalya'da faaliyet gösteren bir şirketin feshi, 4 aşamalı bir süreç gerektirmektedir. Bunlar;

- Şirket tasfiyesindeki motivasyonun belirlenmesi ve tasfiyenin kabulü,
- Tasfiye faaliyetlerinin yürütülmesi,
- Şirketin ticaret sicilindeki kaydının silinmesi,
- Kurumsal defterlerin Ticaret Sicilinde dosyalanması.

Bütün şirketler için tasfiyenin gerekçeleri benzerlik göstermektedir. Şirketlerin büyük bir kısmı, şirketin yasal süresinin sona ermesi, şirket hedeflerine ulaşılması ya da ulaşılmasının imkânsız hale gelmesi, şirket sermayesinin kanunen öngörülen miktarın altına düşürülmesi, şirket ana sözleşmesinden doğan nedenler ve İtalyan Medeni Kanunu'nun 2484. Maddesinde yer alan diğer nedenlerle tasfiye olmaktadır. Tasfiyenin doğal bir şekilde şirket sözleşmesinin süresi sonunda gerçekleşmesi ya da şirket sözleşmesinde belirtilen gerekçeler haricindeki durumlarda tasfiye, şirket tescil gazetesinde yayımlandığı tarihten itibaren yürürlüğe girmektedir. Tasfiye sürecinin son bulması ile, şirketin tasfiyesi Bölge Ticaret Odasına bildirilerek şirket ticaret sicilinden silinmektedir. Bu işlemler sonrasında ise, tüzel kişilik son bulmaktadır.

Zorunlu tasfiye ise, borçlular, alacaklılar, davacı veya İtalyan Mahkemeleri tarafından talep edilebilmektedir. Bu şekildeki tasfiye, genellikle şirketin borçlarını ödeyememesinden ve iflas etmesinden kaynaklanmaktadır. Zorunlu tasfiye halinde, İtalyan şirketin hissedarları son 3 yıldaki bütün şirket kayıtlarını, şirket faaliyetleri hakkında değerlendirmelerini ve alacaklı listelerini Mahkemeye sunmalıdır. İtalyan şirket iflasını duyurmakta ve Mahkeme bir envanter hazırlamak üzere kayyum görevlendirmektedir. İflastan itibaren 60 gün içinde, kayyum tasfiye takvimi belirlemek zorundadır.

İtalyan İflas Kanunu'na göre (md. 160), finansal sıkıntılar içerisinde ödeme gücünü çeken bir şirket, alacaklılarla konkordatoya gidebilmektedir (Concordato Preventivo). Bu tür bir işlem için, borçlunun ilgili iflas mahkemesine yeniden yapılandırma planı sunması gerekmektedir. Başvuru sonrasında, İflas Mahkemesi belgeleri ve planın uygulanabilirliğini değerlendirmektedir. Mahkeme, alacaklılarla konkordatoya gitmesini kabul ettiğine dair kararını duyurmaktadır. Alacaklıların planı onaylamamaları halinde, prosedür başarısızlıkla sonuçlanmak anlamına gelen "fallimento" ya yani iflasa dönüşmektedir. Fallimentonun amacı, alacaklıların haklarını korumak ve ödeme gücünü içerisindeki şirketi piyasadan silmektir.

İflas (fallimento) şirketin ödeme gücünü içerisinde bulunduğunun kabul edilmesi ile başlamaktadır. İlgili mahkeme tarafından iflas sürecini yürütmek üzere bir kayyum görevlendirmektedir. Kayyum, hâkimin yönlendirmesi doğrultusunda ve alacaklıların gözetiminde, borçlunun varlıklarını toplamak ve satmak zorundadır. Yetkili İflas Mahkemesi, aynı zamanda, işlemleri yönetmek alacaklıların alacakları için bir hâkim atamaktadır. İflas işlemleri, çok sayıdaki prosedürel aşamalar dolayısıyla 1,8 yıldan daha fazla sürmektedir. Etkilerini hala hissettiren finansal kriz dolayısıyla İtalya'daki iflas davalarının artması da mahkemelere ilave yük getirmektedir. Gerek gönüllü gerekse zorunlu tasfiye prosedürleri İtalyan şirketin ticaret sicilinden kaydının silinmesi ile sonuçlanmaktadır.

Sosyal Güvenlik Uygulamaları

İtalya'da sosyal güvenlik sistemi; emeklilik, maluliyet maaşı ve sağlık, işsizlik ödeneği ve aile yardım hizmetlerini içermektedir. Faydalanılacak tutarlar, genellikle biriken sosyal güvenlik katkı payları ile hizmet süresine dayanılarak hesaplanmaktadır. Yöneticiler, proje çalışanları ve kendi hesabına çalışanlar dahil olmak üzere, tüm çalışanlar, İtalyan sosyal güvenlik sistemine dahil olmak zorundadır. Sosyal güvenlik katkıları, "INPS" olarak bilinen İtalyan "Sosyal Güvenlik Kurumu"na (Istituto Nazionale Previdenza Sociale) ödenmektedir. İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmalarınca (NCA- National Collective Agreements) tarafından sağlanan bazı emeklilik fonlarına katılabilmektedir. Yine INAIL olarak bilinen "Ulusal İş Kazaları Sigorta Enstitüsü" (National Institute for Insurance against Accidents at Work) işyerinde gerçekleşen işçi kazalarını ve mesleğe dayalı rahatsızlıklar açısından hemen hemen tüm çalışanları kapsamaktadır.

Diğer yandan, İtalya'da birleştirilmiş tek bir iş kanunu bulunmamaktadır. İş hukuku ile ilgili düzenlemeler, geniş kapsamlı bir şekilde, çok sayıda kanun ve yönetmelik ile düzenlenmektedir. İşveren-işçi ilişkileri ile temel hak ve yükümlülüklerle ilişkin ana kurallar, Anayasa'da ve Medeni Kanun'da (istihdamla ilgili özel düzenlemeler bulunmaktadır) yer almaktadır. Bunun yanı sıra, işten çıkarmaları daha az maliyetli hale getirmeyi ve işe alımlardaki engelleri azaltmayı amaçlayan İşverenler Kanunu'nda da istihdama ilişkin düzenlemeler bulunmaktadır. Yine ticaret birlikleri ve ilgili sektörlerin işveren birliklerince imzalanan "İşçiler Ulusal Kolektif Anlaşmaları" ile istihdama ilişkin kural ve koşulları belirlenmektedir. Bu tür kolektif pazarlık sözleşmeleri, belirli sektörlerde çalışma koşullarının yanı sıra minimum ücret ve maaş derecelerini de belirlemektedir.

Medeni Kanun'da, bireysel istihdam sözleşmeleri çalışanların "kategorilerini" belirlemektedir. Buna göre, 4 tür çalışan bulunmaktadır:

- Yöneticiler (dirigenti)
- Orta yöneticiler (quadrati)
- Beyaz yakalı işçiler (impiegati)
- Mavi yakalı işçiler (operai)

İtalya'da yasal bir asgari ücret oranı bulunmamaktadır. Her bir sözleşme düzeyi için minimum ücretler, genel olarak, ilgili Ulusal Kolektif Anlaşmalarındaki sektör tarafından belirlenmektedir. Yasal ilave ödemeler (bonuslar) ve yasal yardımlar bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Ulusal Kolektif Anlaşmaları; kolektif performans bonusları (premi id risultato) ve bireysel performans bonusları ile, ulaşım yardımları ve çağrı üzerine çalışma (on-call work) gibi belli çalışma düzenlemeleri için tazminat öngörebilmektedir.

İtalyan kanunlarına göre maaş ödemeleri 13 aylık taksitler halinde yapılmaktadır. İlave 13'üncü maaş (tredicesima) her sene aralık ayı maaşı ile ödenmektedir. Bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları, 14'üncü maaşın haziran ayında ödenmesini öngörebilmektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, aynı zamanda, ödeme tarihlerini ve sözleşmeler çerçevesinde hesaplamaların kurallarını da ortaya koymaktadır bildirim süresi, hastalık süresince tazminat vs.) İtalya'da haftalık çalışma süresi 40 saattir. Ancak bazı Ulusal Kolektif Anlaşmaları 40 saatin altında çalışma süresi belirleyebilmektedir. İşçilere asgari olarak haftada en az 1 gün (genellikle pazar günleri) izin verilmesi gerekmektedir. İstisnai ve geçici iş faaliyetleri, işçilerin izin ve resmî

tatillerinde çalışmalarını gerektirebilir. Fazla çalışma, haftalık 40 saatin üzerinde çalışılan saatler olup, haftada 8 saati yılda ise, 250 saati geçmemektedir. Ulusal Kolektif Anlaşmaları, fazla çalışma için belli ilave oranlar getirebilmekte ya da ilave ödemeleri, ilave izne çevirebilmektedir. Yöneticiler çalışma saatlerine ilişkin kurallara tabi değildir.

Yasal yıllık izin süresi, yılda 4 haftadır. Aynı yıl içerisinde en az iki hafta izin alınması gerekmektedir. İki haftaya kadar kullanılmayan izinler tahakkuk yılını takip eden 18 ay içerisinde alınması zorunludur. Çalışanlar yalnızca iş akdinin feshedilmesi durumunda kullanılmayan izin yerine ödeme alma hakkına sahiptir. İşçilerin 3 günlük ödemeli hastalık izin kullanma imkânı bulunmaktadır. Hamilelerin ise, doğumdan 2 ay önceden başlamak ve doğumdan 3 ay sonra tamamlamak üzere 5 aylık doğum izni mevcuttur.

Şirketler belli sayıda engelli işçi istihdam etmek zorundadır. 15-35 arası çalışanı olan şirketler 1 engelli, 36-50 çalışanı olan şirketler 2 engelli, 51'den fazla çalışanı olan şirketler %7 oranında engelli işçi istihdam etmek zorundadır. Bu zorunluluğa uymayan şirketler için idari yaptırımlar bulunmaktadır. Ancak, finansal zorluk içerisindeki firmalar, bu zorunluluktan geçici süre ile muaf tutulabilmektedir.

Bankacılık Mevzuatı

İtalya'da bankacılık sistemi düzenlemeleri temel olarak AB mevzuatına dayanmaktadır. Nitekim, Avrupa Birliğinin işleyişine ilişkin anlaşmanın Kurumsal Hükümler Birinci Başlık altında yer alan Madde 288 kapsamında, "Kurumlar, Birliğin yetkilerinin kullanılmasına ilişkin tüzük, direktif, karar, tavsiye ve görüşler kabul eder." hükmü amirdir. İtalyan bankacılık ve kredi sistemi 1 Eylül 1993 tarih ve 385 sayılı Konsolide Bankacılık Kanunu (KBK) kapsamında düzenlenmiştir (<https://www.bancaditalia.it/competi/vigilanza/intermediari/Testo-Unico-Bancario.pdf>).

Konsolide Bankacılık Kanunu temel olarak bankacılık alanında kuralları belirleyen ve kredi otoritelerinin yetkilerini tanımlayan temel yasal düzenlemedir. İtalya'da bankacılık alanında kuralları belirleyen otoriteler, CICR-Comitato Interministeriale per il Credito e il Risparmio-Kredi ve Tasarrufların Bakanlıklar Arası Komitesi, Ekonomi ve Maliye Bakanlığı, İtalya Merkez Bankası'dır. İtalya'da finansal piyasalar ise, 24 Şubat 1998 tarih ve 58 sayılı Konsolide Finans Yasası ile düzenlenmektedir. İtalya Merkez Bankası'nın ve diğer denetim makamlarının organizasyonu, sorumlulukları ve operasyonlarına ilişkin diğer önemli düzenlemeler, 19 ila 29. maddelerde "tasarrufların korunmasına ilişkin yasa" olarak adlandırılan 262/2005 sayılı Kanunda yer almaktadır (<https://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:legge:2005-12-28;262>).

Birincil mevzuat kaynağı olarak yukarıdaki kanunlar esas teşkil etmekle birlikte, ikincil mevzuata ilişkin düzenlemeler, İtalya Merkez Bankasının teklifleri ile alınan CICR kararlarıdır. Ayrıca, İtalyan Merkez Bankası ve Ulusal Şirketler Borsa Komisyonu (Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (CONSOB)) tarafından yayınlanan kurallar ve düzenlemeler de ikincil mevzuata örnek teşkil etmektedir. Bankaların yatırım hizmetlerini gerçekleştirirken, CONSOB'un düzenlemelerine uymaları gerekmektedir (<https://www.consob.it/web/area-pubblica/tuf-e-regolamenti-consob>).

Tüm bunların yanı sıra, İtalya'da Bankacılık alanında, AB'nin direktif, yönetmelik ve kararları da yukarıda sıralanan kanunlarla birlikte uygulanmaktadır. Bu kapsamda, 2013/36/AB,

2014/65/AB, 2015/2336 sayılı AB direktifleri temel alınmaktadır. Denetim Otoritesi olarak İtalyan Merkez Bankası, finans araçlarının sağlıklı ve ihtiyatlı bir şekilde yönetilmesini, finansal sistemin genel istikrarını ve verimliliğini ve ayrıca denetlenen kurumlar tarafından konuyla ilgili hükümlerin yerine getirilmesini gözetir.

İtalya Merkez Bankası, Avrupa Merkez Bankası Yönetim Kuruluna katılımı ile Eurosystem para politikası kararlarına katkıda bulunmaktadır. İtalya Merkez Bankası'nın temel işlevi, ekonominin kalıcı gelişimi, mali ve finansal istikrar için gerekli şartları sağlamaktır. İtalya Merkez Bankası, Euro bölgesinde tek para politikasının kararlarına katkıda bulunur ve Avrupa Merkez Bankası Sistemi'nin bir parçası olarak kendisine atfedilen diğer görevleri yerine getirir. Avrupa Merkez Bankası tarafından alınan kararların, kredi kurumlarıyla yapılan operasyonlar, açık piyasa işlemleri ve tarafların inisiyatifi ve zorunlu rezervin yönetimi yoluyla, ulusal alanda uygulanmasını sağlar. Avrupa Merkez Bankası tarafından belirlenen kurallara uygun olarak döviz işlemleri yapabilir ve kendi para rezervlerini yönetir. Euro sisteminde tanımlanan kotaya dayalı olarak Euro kâğıt paralarının üretiminden, dolaşımın yönetiminden ve sahtecilikten sorumludur. İtalya Merkez Bankası düzenleme ve kontrol yetkilerini kullanarak ödeme sisteminin düzenli işleyişini teşvik eder. Para politikası konusunda kendisine atfedilen görevleri ve diğer kurumsal işlevlerin performansını daha etkin hale getirmek için ekonomik-finansal ve yasal alanlarda yoğun bir analiz ve araştırma faaliyeti yürütmektedir.

İtalya'da bankacılık sisteminde yer alan banka türleri:

- Bankalar
- Yatırım Bankaları
- Tasarruf Bankaları
- Resmi Kredi Kuruluşları
- Kooperatif Bankalar

Kooperatif Bankaları: üyelerine finansal hizmetler sağlayan ve yerel halkın ihtiyaçlarına hizmet eden kâr amacı gütmeyen kuruluşlardır.

Ortaklık Kooperatif Bankaları: Öncelikle üyelerine hizmet sunarlar. Her üyenin sahip olduğu hisse sayısına bakılmaksızın bir oy hakkı vardır.

Yerel Kooperatif Bankaları: Bankanın faaliyet gösterdiği bölgede çalışan veya ikamet eden gerçek ve tüzel kişilere hizmet vermektedir. Borç verme faaliyetleri aracılığıyla bir kooperatif bankası, yerel toplumun refahını, ekonomik, sosyal ve kültürel gelişimini teşvik eder.

Kar Amacı Gütmeyen Kooperatif Bankaları: Amacı kar dağıtmaktan çok adil bir sonuca ulaşmaktır (<https://thebanks.eu/bank-categories/cooperative-banks-in-Italy>).

Şube sayısı dikkate alındığında İtalya'nın en önemli 5 bankası şu şekilde sıralanabilir: Intesa Sanpaolo (3.010); Unicredit (2.312); Banco Bpm (1.470); BPER Banca (1.617); Banca Monte dei Paschi di Siena (1.362) (<https://www.tuttitalia.it/banche/classifica/>).

İtalya'da Banka Hesabı Açma

Temel olarak kara para aklamayı önleme mevzuatı ve vergi kaçakçılığının önlenmesi sebebiyle, dünyada bazı uluslararası sistemler kullanılmaktadır. AB ülkelerinde Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 100 ülke tarafından CRS – Common Reporting Standards sistemi kullanılmaktadır. Söz konusu uygulamaların temel özelliği, ortak bilgi paylaşımında bulunularak kara para aklama ve vergi kaçakçılığının önüne geçmektedir. Bu kapsamda, bir ülkede banka hesabı açmak isteyen kişi ve şirketlerin vergisel bakımdan yükümlülüklerinin belirlenmesinde ülkede ikamet edenler (Resident) ve ikamet etmeyenler (Non-Resident) ayrımına göre banka hesabı açılabilmektedir.

Resident veya non-resident hesaplar arasında nakit çekme, para yatırma, para gönderimi, kredi kullanımı vb. gibi temel bankacılık işlemleri açısından önemli bir fark olmamaktadır. Ancak, bir non-resident hesabının işlem yapma ücretleri daha yüksek olabilmektedir. Diğer taraftan, non-resident hesaplar için CRS sistemi herhangi bir kara para aklama veya vergi kaçakçılığı durumunda Bankalara önemli sorumluluklar ve para cezaları yüklediğinden hesap açma işlemlerinde uzun süreler ve sorunlar yaşanabilmektedir. Bu kapsamda, banka hesabı açarken, büyük ve kurumsal bankalar ve bu bankaların büyük ölçekteki şubeleri mevzuat ve uygulama bakımından daha deneyimli personelleri bulundurabileceğinden tercih edilmektedir.

İtalya'da non-resident bir banka hesabı açmak için gerekli belgeler bankadan bankaya değişebilmekle birlikte talep edilen belgeler arasında, geçerli bir kimlik (Pasaport), İtalyan vergi numarası (Codice Fiscale), kara para önleme uyumluluğu, oturma izni, çalışma belgesi veya iş sözleşmesi olabilmektedir. Genel olarak yüz yüze ilk randevudan sonra kara paranın önlenmesi kapsamında banka tarafından araştırma yapıp belirli bir süre sonra tekrar randevu verilecektir. İtalya'da banka açma süreci bu sebeplerle zaman alabilmektedir. Bu süreçte, uluslararası işlemlere açık kredi kartı ve banka kartı, e-cüzdan uygulamaları gibi alternatiflerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir.

İtalya'da Banka Lisans Alımına İlişkin Prosedürler

İtalya'da Bankacılık faaliyeti gerçekleştirebilmek için gerekli başvurular İtalya Merkez Bankası'na yapılmalıdır (Banca d'Italia). Gerek yeni bir banka kurulması gerekse de şube açılışı için aynı prosedürlerin uygulanması gerekmektedir. Bankacılık için başvurular İtalya Merkez Bankası, Kurumsal Denetim İlişkileri Servisi, Bankalar ve Diğer Aracı Kuruluşlar Kuruluşları Birimi'ne (riv@pec.bancaditalia.it) gönderilmelidir.

Diğer taraftan topluluk bankası söz konusu olduğunda (Avrupa Merkez Bankası tarafından tanınan) İtalya Merkez Bankası'ndan izin almak gerekli olmayıp, menşe ülkenin yetkili makamının İtalyan Merkez Bankası'na bildirimde bulunması yeterlidir. AB dışında bir bankanın İtalya'da şube açması için, İtalya Dışişleri Bakanlığı'na danışıldıktan sonra ve müteakibiye koşulları dikkate alınarak İtalya Merkez Bankası tarafından yetkilendirilmektedir. Detaylı bilgiye aşağıdaki linkten ulaşılabilir:

<https://www.bancaditalia.it/compiti/vigilanza/intermediari/business-in-italia/attivita-bancaria/index.html?dotcache=refresh>

Vizeler

İtalya turistik vize ücretleri, konsolosluk harç bedeli, vize başvuru merkezi işlem ücretleri ve ek hizmet bedellerini içermektedir. İtalya'ya yapılacak olan seyahatin türü ve kalış süresine göre vize ücreti İtalya Konsolosluğu tarafından belirlenmektedir. İtalya vizesi ücreti döneme göre güncellenebilmektedir. İtalya vize işlemlerinden önce güncel vize ücret bilgilerinin İtalyan Konsolosluğu vize bölümünden teyit edilmesi gerekmektedir. 12 yaş altı çocuklar İtalya vize ücretinden muaf tutulmaktadır.

İtalya vizesi başvurularında evraklarının eksiksiz şekilde ibraz edilmesi gerekmektedir. İtalya vizesi başvuruları, evraklardaki bilgilerin yanlış, eksik, hatalı, tutarsız olması durumunda ret ile sonuçlanabilmektedir. Ancak bu ret kararı yeni bir başvuru yapılması için bir engel teşkil etmemektedir. Belli bir zaman sonra yeniden başvuru yapılabilmektedir. Schengen vizesinin reddedilmesi durumunda vize için ödenen ücret geri alınamamaktadır. Vize ret mektubunu aldıktan sonra itiraz dilekçesiyle doğrudan İtalyan Başkonsolosluğuna veya İtalya Ankara Büyükelçiliğine başvuru yapılması gerekmektedir.

Çok girişli İtalya vizesi alabilmek için evrakların eksiksiz olarak sunulmuş olması, daha önceki Schengen vizelerinizin doğru kullanılmış olması, çok girişli vize talebi için gerekçelerin evraklar ile desteklemesi gerekmektedir. Oturma izinleri, yabancı uyruklu kişinin kaldığı ilde yetki sahibi olan Polis Merkezi (Questura) tarafından İtalya'da (Konsolide Göç Yasası'nın 5. Maddesi gereğince) verilmektedir.

Yabancı uyrukluların oturma/ikamet izni için ülkeye varıştan itibaren 8 iş günü içinde (Pazar ve tatil günleri hariç) başvuruda bulunmaları gerekmektedir. İtalya'ya ilk kez ikamet izni başvurusunda bulunacak olan 16 yaş ve üzerindeki yabancı uyruklu kişilerin İtalyan Devleti ile bir uyum anlaşması imzalamaları gerekmektedir.

İtalya İçin Vize Türleri:

Eğitim / Mesleki Eğitim Amaçlı Vize: İtalya'da yapılacak eğitim süresince geçerlidir.

Aile Birleşimi İçin Vize: Verildiği tarihten itibaren bir yıl geçerlidir; yeniden birleşme başvurusunun onaylanmasının ardından sponsore edilen göçmen aile üyelerine verilir.

İş Vizesi (Belirsiz, Sabit Süreli Veya Mevsimsel İş Sözleşmeleri): Bu vize türü sadece Bölge İdaresi/Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan (Sportello Unico per l'Immigrazione – SUI) çalışma izni/otorizasyonu alındıktan sonra verilebilir. AB dışında ikamet eden bir vatandaşla iş ilişkisine girmek için, İtalyan işverenler veya İtalya'da yasal olarak ikamet eden yabancılar, çalışacakları bölgedeki Göçmenlik Bürosu'na bir göçmen işçiyi işe almak için bireysel olarak izin başvurusunda bulunmalıdır.

Serbest Meslek Sahipleri İçin Vize: Endüstriyel, mesleki, el sanatları veya ticari sektörlerde faaliyet gösteren serbest meslek sahipleri söz konusu faaliyetlerini (düzenli bir şekilde yürütülen bir faaliyet olmak kaydıyla) için bu vizeye başvurulabilir. Bir şirket veya ortaklık kurmak; kurumsal yönetim pozisyonlarında çalışmak amacıyla bu vizeyi almak isteyen

yabancı uyruklu kişiler, bu tür faaliyetlerle ilgili olarak, İtalyan vatandaşları için talep edilen aynı mesleki ve ahlaki gereklilikleri karşılamak zorundadır.

Oturma izninin süresi, giriş vizesi tarafından öngörülen şekilde olacaktır ve hiçbir durumda aşağıdaki süreleri geçemez:

- Ziyaret, iş ve turizm amacıyla 3 ay,
- Mevsimsel çalışma için 9 ay,
- Sertifikalı bir eğitim veya mesleki eğitim kursuna katılmak için 1 yıl; bu tür izinler çok yıllık kurslarda uzatılabilir,
- Serbest meslek, süresiz iş sözleşmeleri ve aile birleşimi amacıyla 2 yıl,
- Konsolide Göç Yasası'nda öngörülen diğer durumlarda, özel olarak belgelenmiş ihtiyaçlarla bağlantılı süre.

İlgili koşullara uygunluğun doğrulanabilmesi için, ikamet izninin yenilenmesi başvurusunun oturma izninin sona erme tarihinden en az 60 gün önce oturma izni sahibinin ikamet ettiği bölgedeki Polis merkezine (Questura) sunulması gerekmektedir. Daha önce alınmış bir oturma/ikamet izninin türünün dönüştürülebilmesi için yabancı uyruklu bir kişinin önce ikamet ettiği ildeki Valilik (Prefettura) nezdindeki Göçmenlik Bürosu'ndan yetki alması ve daha sonra Questura'daki iznin dönüştürülmesi için başvurması gerekmektedir.

Vizeler için İtalya Büyükelçiliği sayfasından ayrıntılı bilgi edinmek mümkündür (https://ambankara.esteri.it/ambasciata_ankara/it/).

Çalışma ve Oturma İzinleri

İtalyan mevzuatına göre AB dışı ülkelerin vatandaşlarının İtalya'da çalışabilmesi için çalışma vizesi, iş ve oturma izni almaları gerekir. Çalışma müsaadesi için başvurular Bölge İdaresi (Prefettura) nezdindeki göçmenlik masasına yapılması gerekmektedir.

Çalışma müsaadeleri İtalya'daki aynı iş sektöründeki istihdam durumu ve her yıl belirlenen yabancı işçi kotaları dikkate alınarak hazırlanmaktadır. Çalışma müsaadesi alabilmek için izlenmesi gereken prosedür sırasıyla aşağıdaki gibidir:

1. İtalya'daki işveren firma tarafından başvuru formu doldurulması,
2. Bölge çalışma ofisleri (Ufficio Provinciale del Lavoro) ve Polis merkezinden (Questura) ön müsaade (nulla osta provvisorio/ mukavatname) alınması,
3. İlgili kişinin bulunduğu ülkedeki İtalyan konsolosluğuna çalışma ve oturma vizesi için başvurusu,
4. Ülkeye giriş vizesi alındıktan sonra 30 gün içerisinde Oturma izni için (permesso di soggiorno) İçişleri Bakanlığının ilgili birimlerine başvurulması ve aynı zamanda, işe başlanılmasını müteakip 5 gün içerisinde Çalışma Bakanlığı bölge çalışma ofislerine sürekli çalışma izni (permesso di lavoro) için başvurusunun yapılması.

İtalyan makamlarından "çalışma izni" aşağıda belirlenen usul ve esaslar üzerinden yürütülmektedir.

Talep Edilecek Çalışma İzinleri Türleri:

- Serbest çalışanlar için (lavoro autonomo)
- Bağlı çalışanlar için (lavoro subordinato)

Başvurunun Yapılacağı Makamlar: Belediyeler (Comuni), Valiliklerin göçmen büroları (Prefetture), Postaneler.

Başvuru Ücreti: Telematik damga ücreti 16,00€, Postanelerden başvuru ücreti 30,00€, Elektronik izin belgesinin basım ücreti 30,46€.

(https://www.poliziadistato.it/statics/40/0554_initaliainregola_english.pdf,

<https://www.poliziadistato.it/articolo/10617>)

Postaneler vasıtasıyla oturma izni başvurusu AB üyesi olmayan ülke vatandaşları için hazırlanmış olan iki adet sarı bantlı zarf (kit) tedarik edilmek suretiyle yapılmaktadır. Bu zarflar başvuran kişi ile birlikte oturacak aile fertleri için tek tek doldurulmalıdır (14 yaşın altındaki aile bireyleri hariç). Her bir aile ferdi için 30,46€ başvuru ücreti alınmaktadır.

Valiliklerin göçmen büroları ve belediyeler vasıtasıyla oturma izni başvurusu, her ildeki vilayet binasındaki ilgili kısımda görevlilerin yardımı ile yapılır (prefettura, comune). Başvuru sahipleri, oturma izinlerinin ilgili makamlarca değerlendirme süresi boyunca İtalyan İçişleri Bakanlığınca belirlenen dönemlerde (tatiller, dini bayramlar) ülkelerini ziyaret edebilirler.

Oturma İzni Alımı İçin Tedarik Edilmesi Gereken Belgeler:

- Başvuru formu
- Geçerli vizeye sahip pasaport
- Kimlik belgesi fotokopisi
- 4 adet yakın zamanda çekilmiş fotoğraf
- 16,00 € tutarında telematik damga pulu
- Oturma izni türüne göre farklılık gösteren diğer gerekli belgeler.

İtalya'da şirket kurmak isteyen vatandaşlar, ilk etapta, şirket kuruluş çalışmaları esnasında hizmet alacakları İtalya'daki hukuk bürosunun adresini, geçici olarak, şirketin resmi adresi (domicilio adresi) olarak gösterebilir. İtalya'da yapılan tüm bürokratik işlemler için gerekli olan vergi numarasını (codice fiscale) alabilmek için İtalya'da "domicilio" adresine sahip olmak şarttır.

Şirket kuran ve/veya ortak olan kişinin, şirket kurulduktan sonra İtalya'da fiziki olarak sürekli kalma zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu durumda, vatandaş, İtalya'daki herhangi bir hukuk bürosuna muhasebe ve hukuki işlerini yürütme yetkisi veren bir kontrat imzalayıp (hukuk bürosuyla minimum 1 yıllık kontrat imzalanmak suretiyle) kurulan şirketin muhasebe kayıtları ve şirket ile resmi makamlar arasındaki ilişkileri/yazışmaları yürütme yetkisini hukuk bürosuna verebilir. Bu durumda, hukuk bürosunun adresinin "domicilio" adresi olmasında aykırı bir durum yoktur.

Şirket kurmak ve/veya bir şirkete ortak olan vatandaşlarımız, söz konusu kuruluş işlemleri tamamlandıktan hemen sonra İtalya'da oturma izni almaya hak kazanmamaktadır. Bu sebepten ötürü, iş sebebiyle oturma izni alana kadar iş vizesiyle İtalya'ya giriş ve çıkış

yapmaları gerekmektedir. İtalya’da iş sebebiyle oturma izni almak için başvuru yapacak kişilerin ekonomik şartlarının yeterliliğini (gelir düzeyi, ev kirası vb.) belgelemesi (kira kontratı, maaş bordrosu, banka hesabı vb.) istenmektedir.

Bu şartlar çerçevesinde, şirket kuran kişinin ve/veya şirket ortağının, İtalya’da iş sebebiyle oturma izni alabilmesi için 2 alternatif mevcuttur. Bunlardan ilki, şirket gelirlerini beyan etmek suretiyle “oturma izni” talep etmek olacaktır. Bu süreç yaklaşık 1 ,5 yıl sürebilir. Örneğin; şirketin Ocak ayında kurulduğu ve şirket bilançosunu Haziran ayında teslim edildiği varsayımından yola çıkılırsa, şirketin mali durumuna ilişkin ilk belgeler şirketin kurulmasından 1,5 yıl sonra üretilmiş olacaktır. Ancak bu süre aşıldıktan sonra, şirket geliri beyan edilebilecek ve ilk oturma izni başvurusu yapılabilecektir (gelir ister şirkete ister şahsa ait olsun öngörülen sınırlamalar mevcuttur). Başvuru tarihinden itibaren, bürokratik süreç başlamış olacak ve oturma izni başvurusunun kabul edilmesi ve verilmesi için gerekli süre İtalyan otoritelerine bağlı olacaktır.

İkinci seçenek, şirket sahibinin, kurulan şirkette maaşlı olarak çalıştığını belgelemesidir. Bu durumda, oturma izni için başvuru yapıldığında, maaş bordrosu beyan edilecek ve şirket gelirin İtalyan resmi makamları tarafından talep edilen sınırlara ulaşmasını beklemeye gerek kalmayacaktır (Şirketin ilk birkaç yıl içerisinde gelir üretmek hususunda zorluk çekebileceği göz önüne alınarak bu seçenek sunulmaktadır). Bunun yanı sıra, maaşlı kişilerin de iş sebebiyle oturma izni alabilmesi için belli bir gelir düzeyine sahip olması gereklidir. Söz konusu limitler (income capacity) İtalyan İçişleri Bakanlığı tarafından belirlenmektedir.

İtalya’da iş nedeniyle oturma izni başvurusu yapmak isteyen şahıslar güncel bilgilere İtalyan İçişleri Bakanlığı’nın (<https://dait.interno.gov.it/>) sitesinden İngilizce olarak ulaşabilirler.